

A person in silhouette is shown from the back, looking out over a misty, blue-toned landscape. The person is on the left side of the frame, and the landscape extends to the right. The overall mood is contemplative and somber.

Over de dood en de doden

Verschillende artikelen
over één onderwerp

Vladimir Gelesnoff, Joseph E. Kirk,
A.E. Knoch

Over de Dood en de doden

Verskillende Artikelen

over een onderwerp

Over de Dood en de doden

Een Verzameling Artikelen

Inhoud:

Vertaling van het Engelse Pamflet:

What is Death? — by A.E. Knoch
© **Concordant Publishing Concern**
P.O. Box 449, Almont, MI 48003

Vertaling van het Engelse Pamflet:

The Rich Man and Lazarus:
Literal or Figurative? — by Joseph E. Kirk
© **Saviour of All Fellowship**
P.O. Box 449, Almont, MI 48003

Vertaling van het Engelse Pamflet:

“Hell” — by Vladimir Gelesnoff
© Public Domain, oorspronkelijk van
Concordant Publishing Concern
P.O. Box 449, Almont, MI 48003

Ingevoegd artikel door de vertaler:

“Zondag 4 en (de hoop van) Gods Rechtvaardigheid”
no ©: mag onveranderd vrij worden gebruikt.

Vertaling van het Engelse Pamflet:

“Heaven and Hell:
What did Christ teach about them?” — by A.E. Knoch
© **Concordant Publishing Concern**
P.O. Box 449, Almont, MI 48003

A ©Smizdat publication:

*Deze vertalingen mogen voor persoonlijk gebruik en/of zonder winstoogmerk
worden gereproduceerd ten behoeve van het evangelie Gods.
(all other rights reserved by copyright holder).*

WAT IS DE DOOD¹?

door A.E. Knoch

¹) Het Engelse “Death” betekent in het Nederlands zowel “Het sterven” als “De dood” in deze vertaling wordt dit dan ook door elkaar gebruikt. In het Grieks van de grondtekst bevatten “sterven” en “de dood” als resultaat van het stervensproces, hetzelfde stamwoord. Terwijl “een dode” als dood persoon, verwijst naar een ander stamwoord, en daarmee naar een ander begrip. Dit zou ietwat verwarrend kunnen zijn in vertalingen wanneer de context niet duidelijk is.

VERBAZINGWEKKEND ALS DIT VOOR SOMMIGEN MAG LIJKEN is de dood een *terugkeren*. De mens is bodemmateriaal (of niet geheel correct: “stof”) en hij *keert* tot “stof” *terug* (Gen. 3:19). De geest *keert terug* naar God die deze gegeven heeft (Pred. 12:7). De ziel *keert terug* naar het onwaarneembare vanwaar deze kwam (Ps. 9:17 en Hand. 2:27,31). In feite spreekt Job van de dood zelf als een terugkeren wanneer hij zegt:

Want ik weet dat U mij zult terugkeren tot de dood. (Job 30:23 vAV).

Noch de mens als geheel, noch enig deel van hem gaat een nieuwe, onbekende conditie binnen bij de dood, maar deze allen keren terug tot de toestand van waaruit ze opkwamen toen het leven werd medegegeeld. Net zoals het lichaam werd geschapen uit het al bestaande, zo ook met de geest welke door God werd gegeven; bij de dood keren deze terug tot dezelfde toestand waarin ze tevoren waren.

Deze waarheid is verduisterd geworden door het op inconsistente wijze weergegeven van het Hebreeuwse woord *shub*. Dit woord wordt weergegeven in de King James Authorized Version door honderdtweeënveertig variaties in de weergave. Aan de andere kant worden vijf Hebreeuwse woorden met “terugkeren (of wederkeren)” vertaald. Er blijft ons niets anders over dan een nieuwe concordant consistente bestudering van deze term. De beslissende hoofdvraag hierin is: of het Hebreeuwse woord een eenvoudig *keren* betekent, of dat het de gedachte van een voorafgaande toestand insluit, waaruit *terugkeren* volgt. Het draait om de volgende passages van de Authorized Version; hier weergegeven in de NBG-vertaling.

Gen. 3:19: totdat gij tot de aardbodem *wederkeert*;
 Gen. 3:19: want stof zijt gij en tot stof zult gij *wederkeren*.
 Psa. 104:29: zij sterven en *keren weder* tot hun stof.
 Psa. 146:4: dan *keert hij weder* tot zijn aarde
 Job 10:9: en wilt gij mij tot stof doen *wederkeren*?
 Pred. 12:7: en het stof *wederkeert* tot de aarde, zoals het geweest is,
 : en de geest *wederkeert* tot God die hem geschonken heeft.
 Psa. 9:18: De goddelozen *keren om* naar het dodenrijk,
 Richt. 15:19: en zijn levenskracht (geest A.V.) *terugkeerde* en hij weer opleefde
 1 Kon. 17:21: *Laat* toch de ziel van dit kind in hem *terugkeren*.
 Gen. 42:28: Mijn geld is *teruggegeven*;
 Lev.6:4 (5:23): dan zal hij *teruggeven* het geroofde dat hij wegroofde

Dit zijn slechts een klein aantal van de vele passages welke duidelijk bewijzen dat dit Hebreeuwse woord niet louter *keren* maar *terugkeren* betekent. In vele gevallen wordt het nogal misleidend om er *keren* voor in te vullen, maar allen worden helder wanneer we het *terug-* ervoor plaatsen.

Met deze sleutel in de hand zijn we in staat het geheim van de dood te ontsluiten. En als we dit als allereerste op het materiële gedeelte van de mensheid, het lichaam, toepassen, hebben we niet alleen onbetwistbaar bewijs van de waarheid ervan, maar worden ook voorzien van een gelijkenis qua geest en een hint betreffende de ziel.

HET LICHAAM IS “STOF”²

²) Het onderliggende woord is niet het woord stof dat wij in ons taalgebruik hanteren. Maar het heeft een verbinding met het vruchtbare gedeelte van het bodemmateriaal, zoals een boer spreekt van goede “grond”, of vruchtbare “aarde”; het Engelse “soil.” Trouwens dat eten we ook, zij het dat het eerst door planten (en daarna ook door dieren) wordt omgezet tot iets wat ons lichaam herkent als eigen, of eigen te maken.

Overweeg dan eens de feiten die het lichaam betreffen. Het is “stof”. Bij de dood keert het terug tot de grond waaruit het voortkwam. Zolang dit deel van het lichaam was dit “stof” bestempeld met onze persoonlijkheid. We spreken erover als ons lichaam, hoewel de elementen welke dit samenstellen voortdurend veranderen en volledig uiteenvallen in de dood. Het is feitelijk zo dat, elke zeven jaar of zo, het lichaam een gehele verandering heeft ondergaan, voor zover het de materiële componenten ervan betreft, echter het is nog hetzelfde lichaam voor zover wij dat ons bewust

zijn. Misschien is het niet zover gezocht om te zeggen dat onze lichamen iedere zeven jaar sterven en . . . ook opnieuw worden opgebouwd. Dit is, natuurlijk, een geleidelijk proces, niettemin gebeurt het werkelijk. Het zou ons helpen te beseffen wat de dood van een lichaam inhoudt. Zouden we dit proces van sterven tot een korte periode ineendrukken en de herstellende processen halt doen houden, dan hebben we het sterven zelf. Dit dagelijkse sterven is een voortdurende herinnering aan—en een altijd aanwezige aanwijzing van—onze sterfelijkheid. Dit sterven wordt groot in onze dagelijkse ervaringen gegrift, want het is in onze lichamen onophoudelijk werkzaam om deze tot het “stof” terug te doen keren vanwaaruit deze kwamen. En dit is het waar de Schrift ons op wijst als we zouden willen beseffen wat de dood betekent. Het zou ons moeten onderwijzen dat het lichaam niet geïdentificeerd wordt met enig arbitrair en onveranderlijk deel van het “stof,” maar het hetzelfde lichaam blijft wanneer de materiële elementen die het samenstellen, door volkomen andere substanties zijn vervangen. De elementen die tot het “stof” terugkeren hebben niet meer bewustzijn of identiteit dan dat ze dat hadden voordat ze eraan gingen deelnemen in de vorm van voedsel.

DOOD VOOR LEVEN

Een andere wet, die hierop lijkt, is dat het hoger georganiseerde moet leven door de dood van het lagere. Planten kunnen hun onderhoud direct uit het “stof” van de aardbodem halen, maar dieren, levende zielen die zich kunnen bewegen, kunnen hun voedsel niet direct uit de aarde opnemen. Ze moeten leven door de dood van het groen, het graan, de vrucht en het fruit.

Aldus worden we voortdurend herinnerd aan de grote les dat God niet alleen leven uit de dood kan voortbrengen, maar dat onze dood slechts een opstapje is tot de hogere eer die ons wordt gegeven door Zijn Geliefde, Christus Jezus.

Er wordt—in het gehele universum—geen feit zo overvloedig en voortdurend in de praktijk bewezen als de waarheid dat het sterven (en de dood) de enige manier tot leven is. De dood van Christus, als de aankondigende Kwartiermaker van leven voor een stervend ras, is het meest beroemde voorbeeld, maar dat is lang niet het enige. Het is slechts de top van een piramide van feiten, die zich gedurende de eeuwen heeft opgestapeld, en

welke zich nog steeds herhalen en die door iedereen en overal gevoeld kan worden. Het voedsel dat we eten is veelzeggend op dit punt. Niet slechts het vlees—hoewel dit de hoogste uitdrukking ervan is—maar groenten en granen zijn dat evenzeer. Om te beginnen is het slechts door te sterven dat het graan kan groeien. Het slechts door het sterven dat het zaad dat we zaaien kan uitspruiten. En dat toegedeelde leven gaat ook verloren wanneer het graan wordt gebruikt als voedsel, of het nu door dieren of mensen genuttigd wordt. Sterven, sterven, sterven, niets leeft tenzij door sterven. Dit is een universele wet waarvanuit niets kan ontsnappen.

DOOD IS GEEN LEVEN

Mensen zijn zo verraden geworden tot de meest absurde en onlogische onverenigbaarheden in hun inspanningen om de bewering van de slang te kunnen accepteren: “Gij zult niet voorzeker sterven.” Verwoed vluchtend voor de dood, stapelen ze voorzorgsmaatregel op voorzorgsmaatregel om het te voorkomen, ze brandmerken een man die een ander doodt tot moordenaar, en hij die zichzelf doodt noemen ze een zelfmoordenaar, niettemin volhardden ze in het schilderen van de dood in de meest aantrekkelijke kleuren. Als het dan zo’n gezegende toestand is, waarom dat dan niet omarmen?

Maar het Woord van God doet zulke mist optrekken door het leven met het goede te associëren en de dood met kwaad (Deut. 30:15,19). God heeft geen behagen in de dood van diegenen die sterven (Eze. 18:32), evenmin heeft iemand anders dat. De dood, in Gods Woord, gaat gepaard met verdriet en verschrikkingen (Ps. 55:5).

DE DOOD IS ESSENTIEEL VOOR DE OPSTANDING

De grootste verwoesting die door een verkeerd zicht op de dood wordt veroorzaakt, is het nagenoeg ontkennen van de opstanding. In mijn vroege pogingen om het denken van God te begrijpen met betrekking tot het ware evangelie welke Hij mij wilde laten prediken, vond ik de meest treffende en opmerkelijke afwijking ten opzichte van de prediking van de Apostelen—hun voortdurende benadrukking van de opstanding van Christus, terwijl evangelische predikers vandaag de dag het nagenoeg nooit een vermelding waardig achten in een evangelische toespraak. Ik zocht naar de oorzaak

van deze discrepantie en vond dat in het verkeerde zicht op de dood, die orthodox is geworden en zodoende “gezond.” Want als de dood voor gelovigen slechts de ingang is tot een voller, vrijer *leven*, dan: wat is dan nog de behoefte aan een opstanding? Waarom de geest naar beneden getrokken vanuit hun extatische zitting in de goddelijke aanwezigheid tot opnieuw een lastig lichaam?

Op één lijn hiermee vond ik dat de theologische uitdrukking “de opstanding van het *lichaam*” (welke nagenoeg de opstanding ontkent met het uitsluiten van de ziel en de geest) veel onheil heeft veroorzaakt. Deze onschriftuurlijke, misleidende uitdrukking heeft zijn weg gevonden tot in de geloofsbelijdenissen en probeert de misvatting ervan te verbergen door zich op “geloof” te beroepen. Het draagt een masker van waarheid om de ware bedoeling te versluieren, welke nauwelijks minder is dan de dwaling waarvoor Paulus ons waarschuwt (2 Tim. 2:18) want het getrokken gevolg ervan is dat de opstanding al verleden tijd is voor zover het de ziel en de geest betreft.

Totdat we de dood als *dood* erkennen, kunnen we de opstanding niet goed begrijpen, want het is opstanding vanuit de *doden*, niet vanuit een andere vorm van leven!

Een ander fenomeen is het opmerken waard in dit verband. Het is een tendens voor diegenen die veel met het oorspronkelijke Grieks omgaan om, in deze kwestie, “ketter” te worden. De kerk heeft de waarheid zo bedorven dat een levendig contact met de vroege manuscripten het tot een zekerheid maakt te leiden tot “ketterij”. In werkelijkheid, is het bijna noodzakelijk geworden om het origineel te bestuderen om deze waarheid te kunnen herstellen. En zo gebeurde dat met Maarten Luther, snel na zijn ontsnapping aan de slavernij van Rome. In zijn “Verdediging” zegt hij: “Ik sta toe dat de Paus artikelen des geloofs kan maken voor zichzelf en zijn volgelingen: zoals dat de ziel de substantiële vorm van het lichaam is, dat de ziel *onsterfelijk* is, met al die monsterlijke opinies die er in de Roomse mesthoop van decreten kan worden gevonden.”

Maar zelfs voor die dag, is het onze martelaar William Tyndale, wiens leven en dood aan de waarheid waren gewijd, die aan Sir Thomas Moore schrijft: “Door de zielen van hen die heengegaan zijn in de hemel, de hel, en het vagevuur te plaatsen, vernietigt u de argumenten waarmee Christus en Paulus de opstanding bewijzen. Wat God met hen doet, dat zullen we

weten wanneer we bij hen komen. Het ware geloof stelt de opstanding vast, waarvoor we gewaarschuwd worden er elk uur naar uit te kijken. De heidense filosofen, dit ontkennend, hebben gesteld dat zielen altijd leven. En de Paus verenigde de geestelijke leer van Christus, en de vleeselijke leer van filosofen tezamen—zaken die zo tegengesteld zijn dat ze niet verenigbaar zijn. En aangezien de vleeselijk gezinde Paus aan een heidense leer toegaf, bedierf hij daarom de Schriften om het te kunnen bevestigen. *Als de zielen in de hemel zijn, vertel me dan waarom ze dan niet net zo goed als de engelen kunnen zijn en welke grond is er dan voor de opstanding?*”

En niet alleen de betrouwbare Tyndale, maar anderen, die sinds zijn dagen direct de tekst van het vroege Grieks en Hebreeuws hebben behandeld, zijn overtuigd geworden van deze “ketterij.” Als een jonge onderzoeker werd ik gewaarschuwd tegen Wilsons Emphatic Diaglott op deze gronden. Rotherham, wiens eigenaardige versie een genot en hulp voor velen is geweest, is door deze “dwaling” in staat van beschuldiging gesteld. Dr. Bullinger, wiens Critical Lexicon blijkt geeft van een nauwkeurige bestudering van het origineel, heeft veel geleden in het vasthouden aan deze waarheid. Dus moeten we allen waarschuwen die orthodox willen blijven, de sluier van de King James Authorized Version niet opzij te schuiven, noch de teksten uit de oudheid rechtstreeks te bekijken, want u zult zeker worden besmet met de ketterij van Gods waarheid!³

³) Trouwens, een Nederlands voorbeeld hiervan is Ds C. Vonk, die het boekje heeft geschreven: “De doden weten niets!” T. Wever, Franeker

ONSTERFELIJKHEID VAN DE ZIEL IS NIET SCHRIFTUURLIJK

De meest schaamteloze ontkenning van Gods Woord wordt gevonden in de orthodoxe leerstelling van de onsterfelijkheid die eigen is aan onze ziel. Het vindt geen bron of steun of excuus in de Schriften der waarheid. Het is slechts het in het wilde weg gissen van een heidense filosoof die zich heeft opgedrongen aan een gedegenereerde theologie. Wanneer de aanhangers ervan ertoe worden gedreven toe te geven dat het geen plaats heeft in Gods Woord, proberen ze ons te vertellen dat dat overal wordt geïmpliceerd. Als ze zouden zeggen dat dat het overal wordt geïmpliceerd dat God allen terug zal brengen tot het leven zou dat elke aanwijzing volledig tevreden stellen en zou dat vaste grond hebben en bepaalde vastgestelde uitspraken. Maar er

is absoluut nergens de minste aanwijzing van onsterfelijkheid als zijnde een huidig bezit in de Heilige Geschriften. Sterven wordt overal volgehouden als zijnde het lot, niet alleen van de mensheid, maar ook van andere schepsels.

Juist bij de aanvang van Gods openbaring wordt de mens onsterfelijkheid ontzegd. De slang had inderdaad gezegd, “Gij zult niet voorzeker sterven” (Gen. 3:4). Maar Jahweh Elohim neemt al de nodige voorzorgsmaatregelen, zodat Zijn Woord niet zal falen. Niet alleen gaat het vonnis uit, want ““stof” zijt gij, en tot “stof” zult gij wederkeren” (Gen. 3:19 NBG), maar ze worden verdreven vanuit Eden met het uitdrukkelijke doel hen van de boom des levens weg te houden. Hadden ze van deze boom geproefd dan zouden ze inderdaad onsterfelijk zijn geweest—tenminste voor de eon—en hun leven zou verlengd zijn geworden te midden van al de zwakheden en benauwdheden van gevorderde jaren. Ze zouden worden gemarteld door pijn en geradbraakt door ziekte zonder een mogelijkheid tot ontsnapping door de dood of herstel door opstanding. Dat zou een moderne “hel” zijn.

Maar Jahweh Elohim staat niet toe dat zulk een onvoorstelbare rampspoed hen zou overvallen. Hij plaatste cherubs en een vlamvend zwaard om de weg naar de boom des levens te bewaken. In andere woorden, Hij zorgde ervoor dat niemand ooit onsterfelijk kon worden totdat de weg opnieuw eenmaal geopend zou worden door middel van Christus en de opstanding. Hoe iemand, tegenover dit verhaal, en gekoppeld met de duidelijke, paulinische stelling dat Christus alleen onsterfelijkheid heeft—hoe iemand dan nog steeds Satans leugen kan geloven, lijkt bijna ongelooflijk. Echter we weten dat degenen op hoge posities dit niet alleen vasthouden en verkondigen als waarheid, maar ook proberen er “bewijs” voor te vinden in de Schriften! Sommigen echter, geven toe dat het daar niet wordt onderwezen, maar dat het als vanzelfsprekend wordt aangenomen!

ONSTERFELIJKHEID EN ONVERGANKELIJKHEID

Christus alleen heeft onsterfelijkheid (1 Tim. 6:16). Wij zullen dat aandoen wanneer we verlevendigd worden (1 Cor. 15:53,54). Deze twee passages zijn de enige verwijzingen naar onsterfelijkheid in de Griekse Schriften. Romeinen 2:7 en 2 Tim. 1:10 verwijzen naar onvergankelijkheid, niet naar onsterfelijkheid. Dit wordt duidelijk vanuit 1 Corinthe 15:42,50,53,54, Efeze 6:24 en Titus 2:7, welke al de voorkomsten van het woord onvergank-

kelijkheid bevatten. Onsterfelijkheid wordt niet “aan het licht gebracht” of verlicht door het evangelie, maar door de opstanding (2 Tim. 1:10).

PLATO’S FILOSOFIE *versus* GODS WAARHEID

Ondanks de eenvoudige, ondubbelzinnige verklaring van de Heilige Schrift, wordt het algemeen geloofd, dat de theorie van Plato—dat de mens inherent onsterfelijk is—in de Bijbel gevonden wordt. Laat iemand die dat gelooft zijn Bijbel en concordantie opnemen en zoeken en zien of hij ook maar één passage kan vinden om de bewering te ondersteunen. Hoewel dit gewoonlijk wordt erkend, wordt er een enkele keer een aantal aangehaald die duidelijk naar de opstanding verwijzen, zoals Markus 12:27, “Hij is niet de God van de doden, maar van de levenden,” of verwijzen naar het feit dat de doden worden opgewekt, geen ervan verwijst naar onsterfelijkheid. Juist de zwakheid van Plato’s positie, wanneer verwezen wordt naar Gods Woord, zou het krachtigste argument moeten zijn om te geloven dat nu *alleen* Christus de bezitter van onsterfelijkheid is (1 Tim. 6:16).

Niettemin zijn er vele van de argumenten van Plato en zijn volgelingen die een grote aantrekkingskracht op ons verstand uitoefenen. Het verlangen naar onsterfelijkheid, welke God in de menselijke inborst heeft geplant, is ten gunste daarvan welbespraakt. Zal Hij deze honger ontzeggen die Hij Zelf heeft geschapen? Zal de dood de plannen verslaan welke Hem oneindige pijn en grenzeloze arbeid en weeën heeft gekost?

Voor Plato was het slechts menselijk om van hieruit te redeneren dat de dood niet het einde was van Gods handelen met de mensheid. En tot zover hadden hij en zijn volgelingen gelijk. Maar zijn dwaling lag in zijn onbekendheid met Gods kracht om de doden op te wekken. Alles wat Plato kon doen was de werkelijkheid van de dood zelf ontkennen.⁴ Hij zou het tot het lichaam gaan beperken. Hij zou de ziel of de geest onsterfelijk gaan maken en zo in de voortgang van ’s mensen bestaan voorzien, opdat de opzet van de schepping alzo een mogelijkheid kon vinden tot de vervulling ervan.

⁴) Vanaf de menselijke kant geredeneerd kan een mens, en ook een wijs mens, Gods plannen niet uitdenken, ze zijn te transcendent, onuitvoersbaar en onbespeurlijk; ze kunnen alleen, na door Hem Zelf te zijn geopenbaard, worden nagespeurd in Zijn Woord.

De grote waarheid dat, in Christus, allen levend gemaakt zullen worden, of verlevendigd, ontkent direct de leer van een onsterfelijkheid die eigen aan ons is en voorziet in de ware en bevredigende oplossing voor Plato's probleem. De mens was waarlijk niet geschapen om als een damp door de lucht te zweven en in niets op te gaan. En zijn huidige leven is niet meer dan dit. Maar hierin faalt hij zijn bestemming te vervullen en het schiet ook tekort aan de opzet die God op het oog had met Zijn schepping. Maar het doel wordt niet verkregen door een ingebeelde onsterfelijkheid. Dat wordt alleen verkregen in de verlevendiging, de levend-making. Mensen zullen niet levend *gehouden* worden, zij zullen levend worden *gemaakt*. Het is ontoereikend om de dood te ontkennen, want de dood is een van de middelen om Gods macht en barmhartigheid openbaar te maken.

Elk argument ten gunste van onsterfelijkheid ontvangt een volledig en begrijpelijk antwoord wanneer we eenmaal zien dat allen levend gemaakt zullen worden. Niet alleen zullen ze worden opgewekt om te ontvangen wat hun daden verdienen, maar, wanneer hierop is toegezien en de tweede dood haar loop heeft voltoerd, dan zullen ze worden levend gemaakt in Christus, opdat God de vrucht mag genieten van Zijn ondernemingen ten behoeve van hen, en opdat ze die liefde mogen beleven en genieten welke zelfs hen niet achterliet in het stof van de dood.

Het is waar wat er gezegd wordt: "Zelfs in heidense religies wordt er een element van verwrongen waarheid gevonden. In feite is het zo dat, vele van de diepe waarheden, welke de bekrompen Christelijke theologie nooit heeft begrepen en gegrepen, als karikatuur kan worden ontwaard in heidense religies. Zij gaan allen terug op de zonen van Noach, die allemaal de orakels van de waarheid hadden, voor zover ze in hun dagen bekend konden zijn. En het is met fragmenten van deze orakels als basis dat de heidense filosofieën zijn gesponnen. Met deze als bron, is het dat al de heidense culten zijn ontsprongen, zelfs hoewel ze, in de vorm die ze hebben aangenomen, 'leerstellingen van demonen' zijn. Verwongen, kwaadaardige karikaturen van de waarheid als ze niettemin zijn. ... En zodoende, in het heidense geloof van de onsterfelijkheid van de ziel zit er ook een greintje waarheid.

Het element der waarheid in de leerstelling van de inherente onsterfelijkheid van mensen zal duidelijk worden na de voltooiing, wanneer alle mensen inderdaad dit onbetaalbare geschenk in bezit zullen hebben. Maar de grote dwaling ligt in de ontkenning van Gods Kracht en die van Zijn

Christus. Het leven is niet eigen aan een mens in welke zin dan ook. Zelfs niet in Gods Zoon. De Vader heeft leven in Zichzelf—inherent leven—en Hij maakt dat tot een geschenk aan Zijn Zoon (Joh. 5:26). Los van Christus, de Zoon van de levende God, is er geen leven. De voortduring van het leven na de dood in een aangepaste, gedeeltelijke vorm, is volkomen onbekend aan de Schriften. De geest gaat niet verder met leven. De ziel gaat niet verder met leven.⁵ De mens is dood. De ontkenning hiervan is slechts een uitvlucht van een filosofie die niets weet van de opstanding en ten koste van alles God ervan moet weerhouden Zijn eigen schepselen aan te raken!

GOD GEEFT

Maar God is hier niet tevreden mee. De schrale troost die “inherente onsterfelijkheid” biedt wordt vervangen door de grootse vertroosting dat de dood, evenals al het andere *voor* God is; het is een middel tot de onthulling van Zijn hart. Zodat wanneer alle mensen inderdaad onsterfelijkheid zullen bezitten, dit een *geschenk* zal zijn—een geschenk van God Zelf, in het besef van hun volkomen onwaardigheid van deze onbetaalbare zegen alsmede als hun totale hulpeloosheid om het te verkrijgen—dit is het ambt en de functie van zonde en dood en gericht. God zal niets *verkopen* aan de mens, maar niets zal in staat zijn om Hem te weerhouden om met een kwistige hand te *geven* wat een ieder als het hoogste zal waarderen en het minste zal verdienen.

Inherente onsterfelijkheid is een leerstelling van de demonen, wat onder het spiritisme schuilgaat, een vernietigende waanvoorstelling. Het is het resultaat van de onbekendheid die overheerst met betrekking tot Gods uiteindelijke verlevendiging van allen. Christus alleen heeft nu onsterfelijkheid. Om te kunnen sterven, toen Hij op het kruis hing, was het noodzakelijk voor onze Heer om Zijn geest op te geven, want Zijn Vader had aan Hem gegeven om leven in Zichzelf te hebben (Joh. 5:26). Dit krachtige vermogen gaf God Hem terug in de opstanding. En zo is het door Hem, de Eerstgeborene van onder uit de doden, en Zijn dood, dat God in staat is aan allen het geschenk te beloven wat ze zo tevergeefs proberen zichzelf toe te eigenen, los van Gods genade.

---

⁵De ziel die de mens *is*, (en niet heeft) is dood (vergl. Staten-Vertaling Gen. 2:7). O.a. Ds C. Vonk verwijst naar het feit dat de Schriften spreken van dode zielen. (§8: p. 17; §11: p. 23; §29: p.114-118)

TWEE VERKEERDE VISIES OP DE DOOD

De opstanding wordt ontkend door beide kanten van de extreme visies op de doodscanditie. De ene theorie is dat de doden bewust zijn, hoewel zonder lichaam—dat ze eigenlijk *levend* zijn: de tegengestelde visie houdt vast dat ze tenietgedaan zijn. Vanuit beide van deze standpunten is opstanding onmogelijk.

“DE DODEN ZIJN LEVEND!”

Als de doden bewust levend zijn, dan zijn ze in het geheel niet dood en is zowel de noodzaak als de mogelijkheid tot opstanding ondenkbaar.

Zijnde een onschriftuurlijke leerstelling, hebben de voorstanders van een bewuste tussen-staat niets concreets aan te bieden betreffende de condities van zulk een bestaan. Het zou verre van accuraat zijn te gissen dat het zou overeenkomen met de toestand van zo-genoemde “engelen” of het te vergelijken met de ingebeeelde condities van “geesten zonder lichaam.”

Ooit publiceerde een gerenommeerd tijdschrift een serie over het onderwerp: “Zijn de doden levend?” Er waren er maar weinig die de ongerijmdheid van de vraag zelf opmerkten. Want als het zou worden vastgesteld dat de doden levend waren, zou dit ook bewijzen dat ze niet dood waren. Dit leidt tot de stoutmoedige ontkenning van de dood:

“Er is geen dood
Wat zo lijkt te zijn is een overgang.”

En dit herinnert ons aan de tuin van Eden, waar de moeder van al de levenden wordt verteld: “Gij zult niet voorzeker sterven.” Orthodoxie is niets minder dan de verbreiding van de leugen van de Tegenstander. In de poging om de dood te ontkennen, echter, ontkent het ook de mogelijkheid van de opstanding. Om dat levend te maken wat reeds leven heeft zou geen grote inspanning vragen. Echter opstanding wordt uiteengezet als de machtigste en krachtigste tentoonstelling van Gods grote vermogens. En overal wordt erop gestaan dat het de opstanding *van de doden* is.

En het is evenzeer zo, dat als de doden zijn alsof ze niet bestaan hadden, ze zich ook voorbij het bereik van opstanding bevinden. Laten we alles meenemen wat God gezegd heeft met betrekking tot de werkelijkheid

van de doodstoestand. Laat ons er nooit over denken als leven, op welke manier dan ook. Laat elk element terugkeren naar waar het vandaan kwam. Echter, het is evenmin mogelijk de geschiedenis van een mensenleven teniet te doen, als het mogelijk is zijn individualiteit teniet te doen, of dat waarvan wordt gesproken in de Schriften door middel van het voornaamwoord. Onze Heer zegt dat zij allen die in de graven zijn Zijn stem zullen horen en tevoorschijn zullen komen. Als ze teniet gedaan zouden zijn, welk “zij” zou er dan zijn om Zijn stem te horen? Wij zijn overtuigd en geven volledig toe dat zij geen *andere* stem kunnen horen; in feite zijn zij niet beter in staat te horen dan wanneer ze werkelijk teniet gedaan werden. En, trouwens, tenzij *Hij* tot hen zou spreken, daar zijn we zeker van, zouden ze nooit horen noch leven—zij zouden in de praktijk hetzelfde zijn alsof ze teniet gedaan waren.

Maar terwijl we de dood haar volledige kracht toestaan, moeten we niet zo ver gaan alsof het een tenietdoening is en erkennen dat iets nog steeds bestaat (hoewel niet levend) dat aan de stem van de Zoon kan beantwoorden in de opstanding.

Misschien is één van de meest overtuigende passages ten gunste van de tenietdoening die welke wordt gevonden in Obadja 16 waar we lezen: “Ze zullen zijn alsof ze niet geweest waren.” (vertaalde AV); (de NBG heeft iets vergelijkbaars “Ze zullen worden als hadden ze nooit bestaan.” NBG). Dit echter, is slechts een losse weergave van de Hebreeuwse tekst, want de werkwoorden “zullen zijn” en “geweest waren” zijn precies hetzelfde in het origineel. Als we het werkwoord hetzelfde weergeven in beide gevallen, ontvalt aan deze zin nu juist het element dat het nodig heeft om de tenietdoening te kunnen beweren. Als we bijvoorbeeld vertalen “zij zijn alsof ze niet zijn” wordt hun bestaan eerder bevestigd dan ontkent. Bovendien behandelt deze passage *naties*, en geen individuen, en zijn we vrij om toe te geven dat naties als zodanig zullen verdwijnen, maar de personen waaruit ze zijn opgebouwd zullen dat niet.

Het meest treffende geval van het vuur van Goddelijk gericht wordt gevonden in de omverwerping van de steden Sodom en Gomorra. Trouwens, van hen wordt uitdrukkelijk gezegd dat ze als een voorbeeld gesteld worden van “het ondergaan van het gericht van eonisch vuur” (Judas 7 vCV). Maar zelfs dit extreme geval draagt geen gedachte aan een uiteindelijke tenietdoening in de gedachten van de Here of bij de profeten. Ezechiël verzekert

ons dat Sodom zal terugkeren tot haar vroegere staat (Eze. 16:55). Onze Heer waarschuwt die steden welke Zijn boodschap afwezen, dat het draaglijker voor Sodom en Gomorra zou zijn in de dag van het gericht dan voor hen (Mat. 10:15; 11:24; Mar. 6:11; Luk. 10:12).

DE TWEDE DOOD

Terwijl velen zullen erkennen dat de dood geen tenietdoening is, staan zij erop dat dit niet waar is van de tweede dood, de poel des vuurs. Ons wordt gezegd dat dood zonder opstanding nagenoeg een tenietdoening is, en dat is ook zo. Maar laat ons niet te stellig zijn in de bewering dat er geen Schriftplaats is die onderwijst dat er een opstanding uit de tweede dood is. Dat er velen zijn die zulk een passage niet hebben gevonden, is maar al te waar. Maar het is niet wat we niet hebben gezien dat onze leer zou moeten vormen, maar wat we wel zien. Er is zo'n passage, zoals we te juister tijd zullen aantonen. De kern van de verwarring over het onderwerp van de tweede dood wordt teweeg gebracht door de weigering te geloven dat het überhaupt een dood is. Het wordt in een geheel aparte categorie gestopt, eenvoudigweg omdat het de tweede dood wordt genoemd. Maar we moeten ons herinneren dat deze zinsnede "de tweede dood" niet uitgelegd dient te worden—want het is zelf de uitleg van wat begrepen zou worden van de poel des vuurs. Laat ons nooit proberen Gods uitleggingen uit te leggen.

We lezen van vele dingen waarvan wordt gezegd dat ze een *tweede* zijn. Was de genezing van de zoon van de hoveling (Joh. 4:46-54) net zozeer een *teken* als toen het water bloosde in Christus aanwezigheid te Kana in Galilea (Joh. 2:11)? Was de tweede "wacht" of gevangenis niet net zozeer een wacht omdat het de tweede was (Hand. 12:10)? En de tweede Mens, is Hij niet een Mens net zo zeker als de eerste mens, Adam (1 Cor. 15:47)? En is het tweede verbond (Heb. 8:7) wel een verbond? En de tweede "voorhang" of gordijn (Heb. 9:3), was dat geen voorhang? Petrus' tweede brief (2 Pet. 3:1), het tweede dier (Opb. 4:7), het tweede zegel (Opb. 6:3), het tweede wee (Opb. 11:14), het tweede fundament (Opb. 21:19)—al deze zijn precies wat ervan gezegd wordt dat ze zijn, ondanks het feit dat ze niet de eerste zijn. Waarom dan zou de tweede dood⁶ (Opb. 2:11; 20:6,14; 21:8) iets anders zijn dan dood?

⁶⁾ “De tweede dood” is letterlijk: “het tweede sterven.” Dit duidt ook op een categorie: de *wijze van sterven* is hier voor een ieder hetzelfde, namelijk door het vuur van de poel des vuurs. Daarom wordt de “categorie” van de eerste dood niet genoemd, het eerste sterven van de eerste dood was voor een ieder anders, en daarmee kan het zo geen categorie zijn.

Dit is de goddelijke definitie van de poel des vuurs. De angstwekkende karikatuur welke de doden levend maakt, gemarteld zelfs voordat ze voor de balie van Gods gerechtshof worden gebracht, en opgestaan vanuit de dood louter om in een nog vurigere marteling te worden geworpen—met zulk een karikatuur hebben de Schriften niets van doen. Evenmin kunnen we de machtige inspanning waarderen die God aanwendde om hen uit de doodsslaap te ontworstelen, als dat alleen is om hen eens te meer tot vergeetelheid over te geven door de afschuwelijke verschrikking van de poel des vuurs.

Voor degenen die de God en Vader kennen van onze Heer Jezus Christus, zal het gericht van de grote witte troon altijd een onoverkomelijke moeilijkheid vormen als dit los wordt gezien van de grootse waarheid van universele verzoening. Waarom de sluimering van de bozen verstoren als er niemand is die daarvan voordeel heeft? Waarom hen tot leven wekken als het Hem alleen tot Wreker bestempelt en onuitsprekelijke pijn aan hen toebrengt? Of (zoals sommigen volhouden) als ze toch al bewust lijden, zelfs voor hun rechtszitting, waarom zou Hij dan deze oneindige kracht aanwenden om hen slechts te verdoemen met een dubbele verdoeming? Dit is niet Zijn God noch Die van ons.

ADAM, STERVENDE TOT HET STERVEN

Een opmerkelijke passage—welke trouwens de allereerste vermelding van de dood⁷ in Gods Woord bevat—is de straf welke op Adam werd gelegd in geval van ongehoorzaamheid.

“want ten dage dat je daarvan eet zul je voorzeker sterven.” (Gen. 2:17).

Hoe moeten we deze verklaring begrijpen? Dat Adam nog negenhonderd jaar voortleefde staat niet ter discussie (Gen. 5:5).

De meest geloofwaardige verklaring—geestelijke dood—wordt meer en meer onmogelijk hoe dieper dit wordt overwogen. “Geestelijke” dood

---

⁷of: het sterven

is figuurlijk. Het steunt op een kennis van de letterlijke dood om begrepen te worden. Het is immers een onverbreekelijke wet van spraakfiguren, zoals deze, dat het letterlijke eerst moet komen, en daarna de beeldspraak. Maar de dood was onbekend aan Adam voor dit geval. Letterlijke dood zou voor hem moeilijk te vatten zijn, laat staan de “geestelijke.” Een andere overweging bevestigt deze conclusie. In al de verwijzingen naar de dood in de Hebreeuwse Geschriften wordt niet eenmaal naar geestelijke dood verwezen. Het is een gedachte die buiten het bereik ligt van diegenen die dat deel van Gods openbaring hebben ontvangen.

Bovendien werd de dood niet beperkt tot Adams geest. Het voornaamwoord “u (of jij)” kan zo niet worden geïnterpreteerd, want ons wordt nooit verteld dat Adam geest was, maar wel vaak dat hij “stof” was. Als we het tot enig deel van hemzelf moeten beperken, zal het nodig zijn om het naar zijn lichaam te verwijzen, want hij werd niet alleen gevormd vanuit het “stof,” maar er wordt ook uitdrukkelijk gezegd “stof ben je, en tot stof zul je terugkeren” (Gen. 3:19).

De sleutel tot de oplossing van onze moeilijkheid ligt in de opmerkelijke uitdrukking welke onze vertalers hebben weergegeven met “voorzeker sterven.” Het Hebreeuws is iets dat niet te vergelijken is met iets dat we in onze taal hebben. Het leest letterlijk, als we onze huidige standaard tot vertaling aannemen: “te sterven zul je stervend zijn.” Dat is het werkwoord “sterven” dat in twee verschillende vormen wordt herhaald. Als eerste staat er het zogenaamde “construct infinitief.” Ons infinitief is “te sterven.” Zijnde in de toestand van “construct” toont dat het wordt beperkt in zijn betekenis door het volgende woord. In de zinsnede “het woord des Heren” bijvoorbeeld, is het woord “woord” in de toestand van “construct”, omdat niet het woord van iedereen wordt bedoeld, maar alleen dat van de Here. Zo ook hier, de gedachte van sterven wordt beperkt door het volgende werkwoord “zul je stervend zijn.” Hieruit leiden we af dat het slechts in een beperkte zin is dat Adam die dag zou sterven. “Te sterven zul je stervend zijn” brengt een proces van sterven voor ons, uitlopend, inderdaad, in werkelijk (af)sterven, maar van onbepaalde duur in zijn uitwerking.

Dezelfde zinsnede wordt gebruikt op een vergelijkbare wijze in Genesis 20:7; 1 Samuel 14:44; 22:16; 1 Koningen 2:37,42; 2 Koningen 1:4,16; Jeremia 26:9; Ezechiël 3:18; 33:8,14.

EEN PARALLELE GEVAL

Het meest interessante van deze voorkomsten is die van 1 Kon. 2:37, waar we de identieke verklaring hebben aan Simi gemaakt door Salomo in geval dat hij het zou durven de grenzen van Jeruzalem te verlaten. “Op die dag ... te sterven zul je stervend zijn” geeft ons een volmaakt parallel geval. En evenals Adam, overtrad Simi. En evenals hem *stierf hij niet* op de dag dat hij de beek Kidron overstak, maar hij ging naar Gat zijn bedienden achterna en keerde terug. Dit zou niet zo opmerkelijk zijn als Salomo een of ander excuus had gegeven vanwege het niet houden van zijn woord en hem achterna te gaan om zijn dreiging uit te voeren. Trouwens, Salomo herhaalt zijn voorafgaande woorden, zonder het “Op die dag” weg te laten en stelt voor het enkele dagen later tot uitvoering te brengen! Het is duidelijk dat Zijn begrip van deze zinsnede nogal verschilt van de indruk die door onze gebruikelijke vertalingen wordt overgebracht.

Zulk bewijs als dit is waardevol—veel waardevoller dan de bewerkelijke inspanningen van Hebreeuwse geschooldheid. Geleerdheid is altijd kreupel, maar hier is bewijs van Salomo’s interpretatie van deze zinsnede—en hoevelen zouden zijn kennis van het Hebreeuws durven te betwijfelen?

Maar we hebben nog sterker bewijs van Hem Die groter is dan Salomo.

HET BEGRIP VAN JAHWEH

Wat is het commentaar van Jahweh op deze zinsnede? Want de tijd kwam dat Hij Adam eraan moest herinneren en een vonnis uitspreken dat ermee overeenstemde. In feite is het oordeel van Jahweh slechts een uitbreiding van deze zinsnede. En zoals we kunnen verwachten, houdt het zich vooral bezig met het proces van sterven.

“En tot de mens zegt Hij, ‘Aangezien je luistert naar de stem van je vrouw, en van de boom etend ben waarvan Ik je instrueer, zeggende je zult er niet van eten, zal de grond vervloekt zijn wanneer je deze dient, ten behoeve van jou. In verdriet zul je ervan eten al de dagen van jullie levens. En doornen en onkruid zal dat uitspruiten voor jou, en je zult eten van het groen van het veld. In het zweet van je gezicht zul je brood⁸ eten, totdat je

---

⁸volgens de Septuagint: ... zul je jouw brood eten

terugkeert tot de grond, want vanuit deze ben je genomen, want “stof” ben je, en tot “stof” ben je terugkerend.’” (Gen. 3:17-19, vCV).

In plaats van ogenblikkelijke dood, moet hij eten van de grond in smart “al de dagen van jullie leven.” Hier hebben we een aanwijzing van dood, echter alleen als het resultaat van langgerekt verdriet. Hetzelfde verhaal wordt herhaald wanneer hij wordt verzekerd dat hij brood zal eten “tot jouw terugkeer tot de grond, want vanuit dit ben je genomen, want”stof”ben je, en tot “stof” ben je terugkerend.”

“DE VERBODEN VRUCHT”

Om het onnozele verhaal van de “appel” behoeven we ons niet te bekommeren. Maar wat de vrucht ook moge zijn geweest, het lijkt zeker dat deze “giftig” was zoals wij dat zouden zeggen—een langzaam gif, uiteindelijk de dood veroorzakend. De gevolgen ervan werden al op de dag waarop deze werd geproefd gevoeld.

Laten we ons niet veronderstellen dat dit de binnenkomst van het kwaad is in het universum. Het was louter het kanaal *waardoor* het binnen het wereldsysteem kwam (Gr. kosmos, Rom. 5:12). De tegenstander had over kwaad gesproken als iets dat aan de “goden” (Heb. Elohim) welbekend was en Jahweh Elohim Zelf zegt: “Zie de mens wordt als één van ons, kennende goed en kwaad. En nu, opdat hij niet zijn hand zou uitstrekken, en ook van de boom des levens nemen en eten, en voor de eon leven —!” (Gen. 3:22)

Deswege zond Jahweh Elohim Adam weg vanuit de tuin van Eden, om de grond te bewerken van waaruit hij genomen was geworden. Dus dreef Hij de man uit; en Hij plaatste in het oosten van de tuin van Eden de cherubs, en een vlammend zwaard dat zichzelf draaide, om de weg te bewaren van de boom des levens.

Er gloeit genade in elk woord van dit toneel van gericht. Wij zijn zo gewend geworden aan de gerichten van mensen, dat we er niet op een andere manier over kunnen denken dan als een wraakzuchtige veroordeling. Niet zo in de Schriften, “Richt de weduwe en de vaderloze” betekent niet hen te veroordelen: veeleer verwijst het naar hun ontvangen van hun volle rechten ondanks hun zwakheid en gebrek aan invloed. Zo ook hier, in deze eerste rechtszitting van de mensheid, hebben we de principes welke alle volgende zittingen in het gerechtshof van God regeren. Het bestaat in es-

sentie uit zulk een aanpassing van zaken zodat het uiteindelijk, niet alleen herstel, maar verzoening zal uitwerken. De vervloeking van de grond was niet als wraak; het was “ten behoeve van jullie” En zwoegen en zweet, zoals we allen weten, draagt een zegen met zich mee, het is in feite één van de middelen om de dood, die zo zeker aanstaande is, op afstand te houden.

DE DOOD ZAL GOD VERHEERLIJKEN

Een andere barmhartige voorziening was het bewaken van de weg welke tot de boom des levens leidde. Het leven, zoals wij dat kennen, is dragelijk voor een korte periode, maar wanneer de functionaliteit faalt en zintuigen ophouden, wordt het leven een ondraaglijke last. Zodat de dood zelf, onder deze omstandigheden, iets barmhartigs is, wat de Schepper een andere gelegenheid levert om Zijn naam te verhogen door middel van de opstanding. Hij is niet de God van de doden, maar van de levenden.

P.S. De woorden *eon* of eeuw, en *eonisch* of eeuw, zijn hier niet het onderwerp van studie, maar hebben een eigen artikel, deze woorden zijn geen vertaling maar een transliteratie van het in de grondtekst gebruikte Griekse woord.

A.E. Knoch

Concordant Publishing Concern
Copyright © Concordant Publishing Concern
P.O. Box 449, Almont, MI 48003 810-798-3563

*A ©Smizdat publication:
Dit alles mag voor persoonlijk gebruik en/of zonder winstoogmerk
worden gereproduceerd ten behoeve van het evangelie Gods.
(all other rights reserved by copyright holder).*

DE RIJKE MAN EN LAZARUS: LETTERLIJK OF BEELDSPRAAK?

door Joseph E. Kirk

DE RIJKE MAN EN LAZARUS

Wat is de dood?

Waar zijn de doden?

Welke verzekering geeft God betreffende de toekomst van de doden?

Wat bedoelde Jezus Christus toen Hij zei:

“Ik ben de Opstanding en het Leven”?

De oprechte en zorgvuldige student die probeert de waarheid te achterhalen die in de Schriften over de dood wordt onthuld zal worden verontrust wanneer hij ondervindt dat de Schriften zichzelf lijken tegen te spreken op dit belangrijke onderwerp. Want er zijn bijvoorbeeld vele passages die onderwijzen dat de doden slapend zijn in hun graven, en dat er geen bewustzijn gedurende de dood is en dat Gods manier om de dood te beëindigen het middel van de opstanding is.

Aan de andere kant zijn er een klein aantal passages welke lijken te onderwijzen dat de doden levend zijn en voorafgaand aan hun opstanding bewustzijn hebben. De sterkste passage die in de Bijbel kan worden gevonden tot ondersteuning van dit idee staat in Lukas Hoofdstuk 16 waar het verslag van de Rijke Man en Lazarus in de Hades staat.

De kwestie die moet worden vastgesteld in het denken van elke gelovige is deze: Gebruikte de Here Jezus de figuurlijke taal van de beeldspraak toen Hij de toestand van de Rijke Man en Lazarus beschreef na hun dood, of sprak Hij de letterlijke waarheid? Toen Hij zei dat Lazarus werd weggevoerd door de engelen tot Abrahams schoot, sprak Hij toen letterlijk of figuurlijk?

Er zijn ten minste zeven sterke redenen om te geloven dat wat onze Heer zei over de toestand van de Rijke Man en Lazarus na hun dood figuurlijk genomen zou moeten worden, en niet letterlijk.

(1). Dat de Rijke Man en Lazarus werkelijk op aarde zouden kunnen leven behoeft niet worden te betwijfeld. Hoewel er moet worden herinnerd dat de Here Jezus uitdrukkelijk verklaart dat ze beiden stierven. Wanneer dit eenvoudige feit wordt (h)erkend wordt het onmogelijk te geloven dat ze beiden zowel fysiek dood zouden zijn als tegelijkertijd fysiek levend. Echter zelfs terwijl ze dood zijn worden ze gepresenteerd alsof ze in hun lichaam levend zijn. De tong en ogen van de Rijke Man en top van de vinger van Lazarus worden genoemd.

Het feit dat de Heer uitdrukkelijk verklaart dat zowel de Rijke Man als Lazarus stierf, om direct daarna hen voor te stellen als fysiek levend, bewijst dat wat Hij zegt betreffende hen in de Hades figuurlijk moet zijn bedoeld en niet letterlijk.

(2). In Lukas 16 stelt de Here Jezus Abraham voor als levend in de Hades. In Lukas 20:27-40 maakt de Heer aan de Sadduceeën duidelijk, die niet in de opstanding geloven, dat Abraham dood is, en dat God niet de God van de doden is. Hij maakt het duidelijk dat voordat God opnieuw de God van Abraham kan zijn, Hij Abraham moet laten opstaan uit de doden. Het feit dat Abraham werkelijk dood is, wachtend op de opstanding, bewijst dat de verwijzing van de Here aan hem als zijnde levend voorafgaand aan de opstanding, figuurlijk moet worden genomen en niet letterlijk.

(3). Vanaf Genesis tot aan Openbaring onderwijzen de Schriften dat de doden slapend zijn tot aan de opstanding. Degenen die deze slaap beperken tot het lichaam doen dat in directe tegenspraak met de verklaringen van de Schriften, die het duidelijk maken dat de slaap er één is van de persoon, niet louter van het lichaam. In Lukas 16 worden de Rijke Man en Lazarus voorgesteld als zijnde wakker in een lichaam direct nadat het helder is gemaakt dat ze gestorven waren. Het feit dat de doden slapend zijn tot de opstanding, bewijst dat de Heer in de verwijzing naar de Rijke Man en Lazarus als zijnde wakker voorafgaand aan de opstanding, Hij in beeldspraak aan het spreken is en niet letterlijk.

(4). In het verslag van de Rijke Man en Lazarus onderschrijft de Heer de autoriteit en betrouwbaarheid van de geschriften van Mozes en de Profeten.

In deze geschriften wordt het duidelijk gemaakt dat de doden dood zijn en dat ze moeten opstaan voordat ze opnieuw kunnen leven. Mozes en de Profeten onderwijzen dat de dood er één is van een persoon en niet louter van het lichaam. Er komt vele malen in het Oude Testament de uitdrukking voor “hij stierf” of “zij stierf” of “zij stierven.” Vaak wordt de naam van een persoon gegeven gevolgd door de verklaring dat hij stierf. Bijvoorbeeld, Abraham stierf, Izaak stierf, Jozef stierf, David stierf (Gen. 25:8; 35:29; 50:26; Hand. 2:29).

Als de woorden van de Here Jezus over de toestand van de Rijke Man en Lazarus letterlijk worden genomen, moet alles wat aan Mozes en aan de Profeten onthuld was worden weggegooid als onbetrouwbaar. Dit te doen ontkent tevens de goddelijke inspiratie van de Schriften. Als de woorden van de Heer over de toestand van de Rijke Man en Lazarus figuurlijk worden genomen, dan is er harmonie en overeenstemming door heel de Schriften heen over dit belangrijke onderwerp.

(5). De woorden van de Here Jezus over de Rijke Man en Lazarus letterlijk te maken, houdt ook in dat alles wat God daarvoor over de toestand van de doden in Sheol of Hades heeft onthuld door Hem wordt tegengesproken.

Het Sheol van het Oude Testament en de Hades van het Nieuwe Testament zijn identiek in betekenis. Dit wordt bewezen door het feit dat wanneer een Oud Testamentische passage die spreekt over het Sheol, in het Nieuwe Testament wordt aangehaald, het Griekse woord Hades wordt gebruikt om het Hebreeuwse Sheol weer te geven. Dit kan worden nagegaan door in de Revised Version Hand. 2:25-28 met Psalm 16:8-11 te vergelijken.

Betreffende het Sheol en de dood verklaren de Schriften: “Want het Sheol kan U niet prijzen, de dood kan U niet vereren. Zij die in de put ondergaan, kunnen niet hopen op Uw waarheid” (Jes. 38:18).

Door inspiratie van God schreef de Profeet David: “Want in de dood is er geen herinnering van U: In het Sheol, wie zal U dank schenken?” (Ps. 6:5)

In de oprechte woorden van de waarheid wordt ons verteld: “wat ook uw hand vindt om te doen, doe het met uw vermogen; want er is geen werk, noch overleg, noch kennis, noch wijsheid, in het Sheol, waarheen u gaat.” (Pred. 9:10).

Bij dit alles wordt ook nog gezegd dat de doden STIL zijn in het Sheol. “Laat de bozen . . . stil zijn in het Sheol” (Ps. 31:17 vRV). “De doden prijzen Jahweh niet, noch wie dan ook die in de stilte neerdalen” (Ps. 115:17 vRV). In Lukas 16 worden Abraham en de Rijke Man voorgesteld als een gesprek voerend dat luid genoeg is om te worden gehoord, hoewel ze door een grote kloof gescheiden waren.

De letterlijke waarheid betreffende het Sheol helder duidelijk gemaakt, was het volkomen passend voor de Heer om aan het Sheol of de Hades te verwijzen in een beeldspraak. Dit was wat Hij zonder twijfel deed.

Elders onderwees onze Heer Zelf dat de doden niet leven tot de opstanding (Opb. 20:4-6). De Rijke Man van Lukas 16 wordt ingesloten bij diegenen van wie de opgestane Zoon van God verklaart: “De overigen van de doden leven niet totdat de duizend jaren zouden zijn beëindigd.” Dan en daarna worden zij opgewekt vanuit de doden opdat ze mogen worden gericht (Opb. 20:11-15).

(6). In Lukas 16, na duidelijk gemaakt te hebben dat de Rijke Man en Lazarus beiden gestorven zijn, stelt de Here hen voor als zijnde levend en lichamen hebbend. Dit letterlijk te nemen is tevens de noodzaak van de opstanding te ontkennen.

Het onderwijs van het Nieuwe Testament verschilt niet van het onderwijs van het Oude Testament betreffende de toestand van de doden en de absolute noodzakelijkheid van de opstanding. Lang na Zijn eigen opstanding maakte de Here het duidelijk, door de Apostel Paulus, dat er los van de opstanding geen leven na de dood kon bestaan, voor wie dan ook. In 1 Corinthe 15:12-19 worden de opstanding van Christus en de opstanding van de doden onlosmakelijk met elkaar verbonden. Als Christus niet is opgestaan zullen de overigen van de doden niet worden opgewekt, en als er geen opstanding is “dan zijn ook zij die ontslapen zijn in Christus verloren gegaan.”⁹

---

⁹Ze zijn dus verloren in dezelfde toestand als die waarin ze nu zijn, nu er wel een opstanding is! De enige logische manier waarop dat begrepen kan worden is die, welke de doden als volkomen onbewust, zonder gewaarwording en tijdsbesef ziet; zonder opstanding duurt deze toestand oneindig voort en is hun leven en persoon in deze uitblissing verloren. Maar met een (toekomstige) opstanding is hun *toekomst*, niet hun *toestand*, anders.”

(7). De laatste reden waarvoor we aandacht willen vragen om te geloven dat wat onze Heer zei over de Rijke Man en Lazarus figuurlijk is, wordt gevonden in Mattheus 13:34. “Al deze dingen sprak Jezus in gelijkenissen tot de menigten; en zonder een gelijkenis sprak Hij niets tot hen.” Als onze Heer niet tot de menigten sprak behalve in gelijkenissen, dan moeten Zijn woorden die de Rijke Man en Lazarus betreffen zeker figuurlijk zijn.

Dan komt de vraag op, als de woorden van onze Heer in dit geval figuurlijk moeten worden genomen, wat is dan de letterlijke waarheid van wat de Heer hier onderwees? Twee opvallende dingen zijn prominent. Ten eerste, dat de rijken zullen worden vergolden voor hun nalatigheid en onderdrukking van de armen, en de armen zullen worden vertroost. Ten tweede, dat als mensen op de woorden van God, gegeven door Mozes en de Profeten, geen acht willen slaan, ze evenmin overtuigd zullen worden door de woorden van iemand die terugkwam van de traditionele en onschriftuurlijke dood waarin velen geloven.

– **Joseph E. Kirk**

Originele Engelse uitgave:
Copyright © Saviour of All Fellowship
P.O. Box 449, Almont, MI 48003 810-798-3563
<http://www.saviourofall.org/saviourofallmain.html>

A ©Smizdat publication:
Dit alles mag voor persoonlijk gebruik en/of zonder winst oogmerk
worden gereproduceerd ten behoeve van het evangelie Gods.
(all other rights reserved by copyright holder).

De Hel

door Vladimir Gelesnoff

Dit Engelse artikel, dat al meer dan een eeuw oud is, zet de zaken betreffende het theologische begrip “hel” uiteen vanuit de bestudering van de woorden welke in de grondtekst gebruikt worden, met wat de Schrift daar zelf over zegt en in welke context deze woorden staan.

Ongeacht het onderwerp is dit een uiterst effectieve methode om te ontdekken wat de Schrift ons wil openbaren. Echter het vraagt wel van ons dat we, nadat we hebben geleerd wat de Schrift ons te zeggen heeft, we ook onze gedachten en ons taalgebruik zo aanpassen dat we ons beter en schriftuurlijker gaan uitdrukken. Zo kunnen we een “voorbeeld van gezonde woorden” krijgen (2 Tim. 1:13) waarmee we dat wat we geloven gegrond kunnen belijden.

De vertaler

---

*Vertaling van het Engelse Pamflet:
Hell — by Vladimir Gelesnoff
Verschenen in Unsearchable Riches in het jaar 1913.
met een voorwoord en een nawoord.*

De “Hel”

door Vladimir Gelesnoff

Het woord “hel” wordt gedefinieerd als de “verblijfplaats van boze geesten; de duivelse regionen, in het bijzonder als plaats van eeuwige straf voor verloren geesten; en de staat van eeuwige straf.”¹⁰ Wat ook de oude Saksische betekenis geweest moge zijn, het wordt nu nagenoeg overal toegepast als aanduiding van de staat en plaats van eindeloze straf—de uiteindelijke staat van boosaardige mensen. Louter het noemen ervan laat in het denken een beeld opkomen van een of andere enorme vurige oven, waarin tienduizenden van boosaardige mensen onder handen worden genomen, en getergd, en gepijnigd in de brandende foltering van een vlam die nooit zal worden uitgedoofd; of een enorme beerput van immorele en ontaarde wezens, voortdurend bestaand in tegenstand aan God, in eeuwigheid zondig, walgelijk en moreel afschuwwekkend. Kort gezegd, het orthodoxe dogma is dat bij de dood, of na de opstanding, de boosaardigen aan een plaats van pijniging zullen worden prijsgegeven, aan fysieke en metafysische martelingen, om onophoudelijk door pijnscheuten te worden verteerd vergeleken waarmee de afschuwelijkheid van een verbrandingsoven paradijselijk zou zijn.

Er is echter noch in het Hebreeuws, noch in het Grieks enig woord dat aan dit theologische concept beantwoordt. In onze huidige, (anno 1913) (Engelse) versies¹¹ wordt het woord “hel” gebruikt om drie Griekse woorden weer te geven, *Tartarus*, *Hades*, *Gehenna*; en aangezien het een axioma is dat de betekenis van woorden wordt bevestigd door hun gebruik, zullen we de voorkomsten van elk van deze woorden afzonderlijk onderzoeken.

---

¹⁰Standard Dictionary.

¹¹Dit zijn vooral de Authorized Version (A.V.) en de Revised Version (R.V.) van 1881.

1. *Tartarus*

Tartarus komt maar één keer voor in het hele Nieuwe Testament (2 Pet. 2:4). Laten we de context van deze enkele passage bekijken. In de drie voorgaande verzen voorzegt de apostel de ondergang van de valse leraren die onder het volk zullen opstaan. Om te bewijzen dat hun “vonnis vanaf de oudheid niet draalt,” haalt Petrus de gebeurtenissen van de omverwerping van Sodom en Gomorra en het wegspoelen van Noachs tijdgenoten in de zondvloed aan. Vanuit deze voorbeelden wordt afgeleid dat “De heer weet hoe de godvrezenden uit de verleiding te redden, en de onrechtvaardigen te bewaren tot de dag van het gericht om hen te bestraffen.” De werkelijke gedachte is niet de eindtoestand van boosaardige mensen, maar *van hun bewaring tot bestraffing tot op de dag van het gericht*. Het gericht van Sodom en Gomorra en de vernietiging van de wereld voor de zondvloed worden voorafgegaan door een referentie aan de engelen die zondigden. Het vers is als volgt: “Want als God de engelen niet spaarde toen ze zondigden, maar hen in *Tartarus* nederwierp, en hen aan schachten der duisternis toevertrouwde om te worden gereserveerd tot een gericht.”

Het is zinloos om de term *Tartarus* te verklaren met behulp van Griekse mythologie, zoals gebruikelijk is met uitleggers, want de concepten van de Grieken bezitten inherent geen autoriteit op punten van Christelijke doctrine. Alles wat van *Tartarus* kan worden gekend kan slechts uit deze passage zelf worden verzameld. De frase “krochten van duisternis” of “putten der duisternis” suggereren een enorme gevangenis onderverdeeld in donkere compartimenten; krochten of putten waarin de krenkende engelen als gevangenen worden vastgehouden tot op de dag van het gericht.

De volgende punten zijn zeker: (1) *Tartarus* is een plaats van opsluiting voor alleen engelen; (2) het verwijst niet naar de uiteindelijke toestand van gevallen engelen, maar naar een toestand waarin ze worden vastgehouden tot de dag van het gericht; (3) er is niet de minste aanwijzing van enige pijniging. Deswege beantwoordt *Tartarus* op geen enkele manier aan onze “hel” welk excuus er ook voor de vertalers van de Authorized Version moge worden aangevoerd, er is niet de minste rechtvaardiging om een woord te behouden dat verkeerde ideeën overbrengt en in het denken de meest verschrikkelijke voorstellingen oproept.

2. Hades

Het woord *Hades* komt tien maal¹² voor in het Nieuwe Testament, en bij elke voorkomst geeft onze versie (AV) het weer met “hel.”

Het bijbelse gebruik van het woord *Hades* bewijst dat zijn betekenis in harmonie is met zijn etymologie. Het betekent het onwaarneembare, vanuit het *a ON*—, en *idein*, WAARNEMEN. Wanneer de draad van het leven bij het sterven gebroken wordt, vertrekken mensen van onder de levenden. Waar zijn ze heen gegaan? Naar een gebied dat onwaarneembaar is voor ons. Bij het sterven gaan alle mensen, heiligen en zondaars beide gelijk, naar de Hades waar ze blijven tot de opstanding. Een bestudering van de passages bewijst dat Hades nooit wordt gebruikt van de uiteindelijke, laatste toestand van mensen, maar van de toestand tussen dood en opstanding.

In Mattheus 11:23 en Lukas 10:15 zegt onze Heer: “En u Kapernaüm, zult u tot de hemel worden verheven? U zult nederdalen tot de Hades.” Hij bedoelde dat een grote en drukke stad, in de nabije toekomst, van het toneel van de geschiedenis zou verdwijnen, zonder een spoor van haar vroegere grootheid achter te laten.

De volgende voorkomst (Matt. 16:18), als antwoord op Petrus’ belijdenis, zei onze Heer: “U bent Petrus, en op deze rots zal ik mijn kerk bouwen; en de poorten van de Hades zullen er niet tegen voorspoedig zijn.” De krachten van Hades waarnaar hier wordt gerefereerd zijn de machten en krachten die in het Nieuwe Testament vaak worden genoemd, waarmee we, volgens Paulus, in staat van oorlog zijn (Efz. 6:12). Ze zijn *werkelijke* machten, net zo werkelijk als die welke nu op aarde bestaan; maar omdat ze onzichtbaar zijn voor ons worden ze “machten van de Hades” genoemd, onwaarneembare of onzichtbare machten. De gedachte hier is strijd tussen discipelen van Christus en de machten van de ongeziene wereld. De geestelijke legerscharen van boosaardigheid in de hoge plaatsen zouden niet in staat zijn deze gemeenschap, welke, evenals Petrus de ontvanger is van de openbaring van de Zoon door de Vader, omver te werpen.

Het verhaal van de Rijke Man en Lazarus is het onderwerp van een afzonderlijk pamflet. Het zestiende hoofdstuk van Lukas is een deel van een meervoudige gelijkenis, en betreft de Tollenaars en de Farizeeërs die de Here aansprak. De Goede Herder toont Gods houding tot het verlorene. De

---

¹²Dit is afhankelijk van de gebruikte handschriften, sommige hebben *hades* voor *dood* in 1 Cor. 15:55.

verloren Penning behandelt de Tollenaar op zichzelf, terwijl de Onrechtvaardige Rentmeester het geval van de Farizeeër afzonderlijk behandelt. De Verloren Zoon en de Rijke Man zijn een paar, en zouden tezamen bestudeerd moeten worden. In de Verloren Zoon en zijn broer hebben we het *morele* verschil tussen de Tollenaars en de Farizeeërs. In de Rijke Man en Lazarus ontwaren we het verschil qua *bedeling*. Als we de dood van de Rijke Man letterlijk nemen moeten dat ook bij de Verloren Zoon doen. “Deze mijn zoon was dood” is een beeldspraak, een *morele* dood aanduidend, vandaar dat de dood van de Rijke Man ook een beeldspraak is, een dood qua *bedeling* aanduidend. Het schetst het lijden van de onbekeerlijken in Israël gedurende de tijd dat ze qua bedeling dood zijn.

De wonderlijke parallel die bestaat tussen het verhaal van de Verloren Zoon en dat van de Rijke Man geeft ons de sleutel tot een juiste interpretatie. Ieder detail heeft een overeenkomstig of contrasterend punt in het andere verhaal. In het geval van de Verloren Zoon zijn allen het eens dat om het een beeldspraak gaat. De samenhang vereist dat dit ook het geval is bij de Rijke Man en Lazarus. Daar deze “dood” de natie als geheel betrof, nam het alle daarin bestaande klassen daarin mee. Vandaar dat Lazarus ook stierf, maar tot Abrahams schoot wordt gedragen. Toen het koninkrijk werd afgewezen verloren de gelovigen het zowel als de ongelovigen, maar ze werden niet zonder de vertroosting van het geloof gelaten. Ze stierven evenals Abraham, zonder de beloften te hebben ontvangen (Heb. 11:13).

De gebruikelijke interpretatie heeft te kampen met flagrante tegenspraken. De Rijke Man en Lazarus is de passage die als hoeksteen wordt gebruikt van het eindeloze lijden bij de orthodoxe schrijvers. De “grote, onoverbrugbare kloof” wordt verondersteld te leren dat de bestraffing van de boosaardigen zowel eindeloos is als onherroepelijk. Slechts een paar overwegingen kunnen aantonen hoe deze behandeling ervan zowel misleidend als ongegrond is. Petrus bevestigt dat in het zeggen van “U zult mijn ziel niet in de Hades achterlaten,” David van de opstanding van Christus sprak en dat “Hij niet in de Hades achtergelaten werd.” Alzo leren we dat opstanding de uitgang van de Hades is, net als dood de ingang ervan is. En Openb. 20:13,14 onthult het toegevoegde feit dat Hades haar doden moet prijsgeven voordat het gericht van de grote witte troon plaats vindt. Daaruitvolgend zullen de rechtvaardige doden van Israël noodzakelijkerwijze van de Hades worden bevrijd door de eerste opstanding na de wederkomst

van Christus, en de boosaardige doden worden er duizend jaar later uit losgelaten om voor het gericht te verschijnen. Onze Heer spreekt alleen van de toestand die na het sterven volgt. Noch Lazarus, noch de Rijke Man zou zijn uiteindelijke toestand hebben bereikt, en evenmin kunnen ze die bereiken tot het aanbreken van de opstandingsdag.

Naar Handelingen 2:27,31 is al eens verwezen. Het voorzag de opstanding van Christus in het schrijven van de Psalmist “U zult mijn ziel niet in de Hades achterlaten.” Dat het woord “hel” op een groteske wijze onnauwkeurig is moge vanzelfsprekend zijn. Rechtvaardige mensen gaan niet naar de “hel”, maar treden bij het sterven de Hades binnen; en terwijl God het toelaat dat rechtvaardigen daar verblijven, werd Christus niet toegestaan daar te blijven. Zijn ziel werd niet in de Hades achtergelaten zoals die van ons dat zijn, evenmin als zijn vlees bederf zag, zoals het onze dat ziet.

Er zijn vier plaatsen in het boek Openbaring waar het woord *Hades* voorkomt, achtereenvolgens: Opb. 1:18: “Ik heb de sleutels van de dood¹³ en de Hades” Opb. 6:8, “Zijn naam was de dood¹³, en de Hades volgde hem;” Opb. 20:18, “De dood¹³ en de Hades gaven hun doden prijs die in hen waren;” en Opb. 20:14, “De dood¹³ en de Hades werden geworpen in de poel des vuurs.” In geen van deze schriftplaatsen is er de minste verwijzing naar pijniging of de uiteindelijke toestand. Trouwens men vraagt zich af hoe zij die de “orthodoxe” opvatting vasthouden iets zinnigs van deze laatste schriftplaatsen kunnen maken, als ze bij het woord “hel” willen blijven; want het is juist de poel des vuurs die het dichtst bij het idee van de hel komt, en als Hades ook de hel is, dan wordt de hel in de hel geworpen!

Ik heb nu elke passage aangehaald waarin het woord Hades voorkomt; en het is duidelijk dat geen ervan aan het theologische concept van een “hel” beantwoordt. Want terwijl ons woord “hel” nu wordt toegepast op de plaats en toestand van eindeloze pijniging, is er geen enkel geval te vinden waarin het woord “Hades” op die manier gebruikt wordt. Het betekent eenvoudig het duistere onwaarneembare waarin de goeden en de slechten op gelijke wijze op de opstandingsmorgen wachten.

---

¹³letterlijker: Het sterven

3. *Gehenna*

Blijft er over: het woord *Gehenna*, welke onze beide versies (AV en RV) door “hel” weergeven.

Zoals we al hebben beweerd is het zinloos om buiten de Bijbel naar licht te zoeken voor de betekenis van Schriftuurlijke termen. De betekenis van *Gehenna* moet worden vastgesteld vanuit feiten die door de Bijbel zelf worden aangeleverd. *Gehenna* is de Griekse vorm van het Hebreeuwse *Ge Hinnom*, ofwel “de Vallei van Hinnom.” Deze Vallei, die ten zuid-westen buiten Jeruzalem ligt (Joz. 15:8; 18:16; Neh. 11:30), verviel in de dagen van de Koningen tot een centrum van afgodendienst, waar altaren werden opgericht voor een verscheidenheid aan afgoden, en kinderen werden verbrand op de afschuwelijke vuren van Moloch (2 Kron. 28:3; 33:6). De Here voorzegde door Jeremiaah dat vanwege deze misdaden de vallei van Hinnom de Vallei van Afslachting zou worden genoemd, omdat er daar in komende dagen de lijken van de afgodische Joden zullen liggen, blootgesteld aan de wilde beesten en de roofvogels (Jer. 7:31-33). Dit dreigement werd ten uitvoer gebracht door Koning Josia, die de Vallei van Hinnom “verontreinigde” en voor altijd onrein maakte (2 Kon. 23:10). Voor de lezers van het Oude Testament kan het *Gehenna* alleen betekenen dat, naast de ter dood veroordeling van een mens, eveneens wordt verordeneerd dat, na het sterven, zijn lichaam in de walgelijke Vallei van Hinnom zou worden geworpen. En aangezien dit de betekenis was van *het Gehenna* in de Schriften van het Oude Testament, mogen we er zeker van zijn dat *dit* de betekenis is waarin Christus het heeft gebruikt.

Voor de voorkomsten van *Gehenna* in het Nieuwe Testament te onderzoeken, moeten we in gedachten houden dat, in het tijdperk van Israëls herstel, er in de nabijheid van Jeruzalem een plaats zal bestaan die gelijkwaardig is aan die Vallei van Hinnom. In het laatste hoofdstuk van Jesaja lezen we dat de lichamen van die criminelen die ten tijde van de wederkeer van de Heer ter dood zullen worden gebracht met vuur en het zwaard in een stinkende put zullen worden geworpen die naast de stad ligt. Daar zullen hun lijken onbegraven blijven; en wormen zullen zich tegoed doen aan hun ontbindend vlees; en er zullen altijd vuren werkzaam zijn om de lucht te zuiveren van besmettelijke infecties. De vertegenwoordigers van de naties, die naar Jeruzalem zullen komen op bepaalde tijden om te aanbid-

den, zullen voortgaan en op de karkassen kijken van de mensen die hebben overtreden tegen Jahweh (Jes. 66:24).

De eerste drie voorkomsten van *Gehenna* staan in de Bergrede. Welke principes van voortdurende toepassing er ook in gevonden mogen worden, het is duidelijk dat deze Bergrede als geheel de code van wetten omvat welke van kracht zullen zijn wanneer het koninkrijk wordt opgezet. Het beste bewijs hiervan is het feit dat diegenen die het als standaard voor de huidige gelovigen nemen, haar voorschriften niet uitvoeren; niet vanwege onoprechtheid, maar omdat ze heden ten dage onpraktisch zijn, zoveel is zeker. Het Koninkrijk van het Millennium zal, zoals de laatste acht hoofdstukken van Ezechiël getuigen, een overheersing van de wet zijn. De Bergrede is slechts een uiteenzetting en een versterking van de wet. Het woord *Gehenna* wordt door Christus gebruikt in de verzen: 22, 29, 30, in commentaar op de wetten die betrekking hebben op moord en overspel. De oude wet wordt verklaard om zo de boze hartstochten en de onkuise gedachten te veroordelen waarin moord en overspel opkomen. De discipelen worden gewaarschuwd om zulke hartstochten in de knop te breken, daar ze anders gevaar lopen die daden te plegen welke de wettelijke code van het koninkrijk straft met het Gehenna. Mat. 18:9 en Mar. 9:43, 45, 47, bevatten onderwijs dat hetzelfde beoogt.

Matteüs 10:28, wat wordt herhaald in Lukas 12:5, stelt onze Heer voor als zeggend, “Vrees hem die in staat is zowel ziel als lichaam te vernietigen in het Gehenna.” De context toont dat deze woorden ter waarschuwing werden gesproken aan de menigten en de discipelen om zich te hoeden voor het gist van de Farizeeën, wat hypocrisie is. Later wordt er een wee uitgesproken tegen de Schriftgeleerden en Farizeeën (Mat. 23:15) omdat ze zee en land afgingen om één proseliet te maken, die ze dan “tweemaal erger een zoon van het Gehenna maken dan ze zelf zijn,” “Een zoon van het Gehenna” betekent wat een “zoon van Belial” in het Oude Testament betekent, namelijk, een waardeloos persoon, een boosaardig en in de steek gelaten mens, “een kind van de duivel.” Onze Heer bedoelde dat de Farizeeën de proselieten, die ze zo vurig probeerden te maken, bedorven; ze bedorven hen door van hen hypocrieten te maken zoals ze zelf waren. Vandaar dat Hij in vers 33 van hetzelfde hoofdstuk hen aanzegde: “Hoe zult u het gericht van het Gehenna ontsnappen?” Al deze passages tezamen nemend zien we dat hypocrieten en rebellerenden bij de wederkeer van de Messias zullen worden

geëxecuteerd en hun lichamen zullen in het Gehenna worden geworpen, de onreine vallei buiten Jeruzalem.

De laatste passage is Jacobus 3:6, “De tong . . . zet het wiel van de natuur in vlam, en wordt in vlam gezet door het Gehenna.” Hier is de taal die van de beeldspraak, en de betekenis is dat het beschimpen van een onhandelbare tong als de schadelijke vlammen is die dag en nacht zullen branden in de afschuwelijke vallei buiten de muren van Jeruzalem.

Elke passage waarin het woord Gehenna voorkomt is nu behandeld. We hebben gevonden dat het het doodvonnis betekent dat tegen afgodendienaars, afvalligen, en verraders wordt uitgesproken, alsmede het werpen van hun lichamen in de onreine vallei, om tot voedsel voor wormen en/of vuur te worden. Deswege is het woord “hel” in de betekenis waarin het nu wordt gebruikt, een monsterlijke perversie van het idee dat door de originele terminologie wordt overgebracht.

De Hel

Het populaire concept van de Hel zou vanuit de beschrijving van de poel des vuurs kunnen zijn ontstaan, en vanuit de heidense mythen van de onderwereld, welke beide verbonden zijn geworden in een huidig bijgeloof, wat daarop in elke passage van de Schriften wordt *ingelezen* wanneer er wordt verwezen naar Tartarus, Gehenna, Hades, branden, bestraffing en/of dood. Dit heidense idee is volkomen vreemd aan de Schriften; de poel des vuurs is toekomstig; en de dood, de tweede, zal, hoewel op pijnlijke wijze, zeer snel intreden.

We hebben gezien dat noch de Heer Jezus Christus noch de geïnspireerde schrijvers van het Nieuwe Testament een woord hadden dat in het minste leek op de theologische betekenis van “hel.” De woorden die worden gebruikt zijn *Tartarus*, wat een ondergrondse gevangenis is waar engelen die gezondigd hebben worden vastgehouden tot de dag van het gericht; *Hades*, wat staat voor de toestand waarin *alle* mensen verkeren tussen dood en opstanding; en *Gehenna*, wat staat voor een doodstraf met de onthouding van een begrafenis, die zal wordt uitgevoerd op de vijanden van de Koning bij de wederkomst van Christus.

Wij zijn er daarom toe gehouden om het woord “hel” uit de pagina’s van het Nieuwe Testament te schrappen. Het zou nooit toestemming mogen hebben gehad om deze te ontwijden. Er is niet het minste excuus om het te handhaven wanneer we eenmaal hebben geleerd dat de Griekse woorden die erdoor worden weergegeven nooit meer betekenen dan gevangenschap, een tijdelijke staat welke op zijn verst slechts reikt tot de dag van het gericht, of een doodstraf gevolgd door het wegwerpen van het lijk op een plaats waar het vuilnis van de stad wordt weggegooid. Het barbaarse en heidense dogma van eindeloze pijniging wordt weerlegd door juist die passages waarop de orthodoxie steunt om het te onderbouwen.

Vladimir Gelesnoff (in 1913)

Nawoord

We merken dat in onze tijd het woord “hel” theologisch aan het verdwijnen is, en dat terwijl het een opkomst maakt in Hollywood. Gebruikte de Staten-Vertaling het nog erg veel, de vertaling van het NBG gebruikte algemeen al “dodenrijk” voor *Hades* waardoor het daarin al veel minder voorkomt. De nog niet zolang geleden verschenen NBV bevat het woord “hel” helemaal niet meer, en gebruikt ook het letterlijke *Gehenna*. De HSV, het handhavend, kon echter niet consequent zijn bij het woord *Hades* wat ook met *graf* vertaalt is. Bovendien zien we dat vertalingen steeds vrijer worden, en meer en meer interpreteren dan zuiver vertalen. Hoe zit dit nu? Dit artikel geeft daar inzicht in door terug te keren naar de grondtekst, en ondersteunt deze trend om het begrip “hel” uit de Schrift te verwijderen. Deze beslissing van de modernere vertalers was in zekere mate terecht.

Het is echter te betreuren dat zulk een werkwijze niet voor alle woorden gevolgd is, waardoor veel huidige vertalingen meer de inzichten van de theologie weergeven dan de geïnspireerde woorden Gods. Want het is misleidend dat Gods woord een raadsel is dat moet worden uitgelegd. Wanneer men juist zou vertalen kunnen de Schriften heel goed op zichzelf staan! Ze zijn gegeven om te openbaren, niet om zich met menselijke opvattingen te laten verklaren. Het juiste uitleggen is het uiteenzetten of ontvouwen van dat wat er allemaal al in zit, zonder aan het Woord externe opvattingen toe te voegen. Ze openbaren Christus en Zijn Vader aan ons hart. En hoe nauwkeuriger de vertaling, hoe duidelijker dat gebeurt.

Helaas is ook een trend waar te nemen dat men moeilijke en emotioneel lastige vraagstukken binnen kerken steeds meer uit de weg probeert te gaan; ervoor vrezend dat men zal moeten veroordelen, terwijl men juist mensen probeert te bereiken. Laat men hierbij de Schriften los vervalft men in allerlei andere mythen en ideologieën die nauwelijks nog met de woorden Gods te maken hebben; wat de boodschap steeds meer politiseert, psychologiseert, ideologiseert en vermaatschappelijkt. Het evangelie Gods verdwijnt dan en mensen moeten het weer zelf doen. Dan is “het kruis van Christus leeggemaakt” (1 Cor. 1:17). Naast te leren hoe het *wel* zit is het daarom juist ook nodig om ook te leren hoe het *niet* zit. De Schriften hebben de “hel” nooit onderwezen, het is van menselijke, of waarschijnlijker, van demonische oorsprong, al ver voor de reformatie in de kerkleer binnengeslo-

pen en daardoor in de vertalingen, met als gevolg dat het karakter en de eer van God binnen de kerken enorm wordt aangetast.

Maatschappelijk heeft dat veel gevolgen gehad, want de kerken worden nu algemeen geassocieerd met veroordeling en verdoemenis, en zwaar lijden onder een strenge wet, in plaats van met de verkondiging van het heerlijke evangelie van Gods genade, waarin Zijn Liefde vóór de mensen werkzaam is. Hoe geweldig is het te mogen zien dat Hij nooit deze ideeën, die in het concept van een “hel” worden gevat, heeft gehad! Hoe eerder we ons van deze resten van onze heidense cultuur kunnen ontdoen, hoe beter we mogen gaan zien wat Zijn liefde voor ons betekent. We mogen de godslasterlijke gedachten uitbannen en om te kunnen gaan zien Wie Hij werkelijk is.

De Vertaler

Originele Engelse uitgave:
Copyright © **Concordant Publishing Concern**
P.O. Box 449, Almont, MI 48003 810-798-3563

Deze publicatie mag onveranderd vrij worden gereproduceerd, aangezien Vladimir Gelesnoff op 3 oktober 1921 is gestorven, waarmee zijn geschriften in het publieke domein zijn gekomen na het vervallen van de auteursrechten.

Zondag 4 en (de hoop van) Gods rechtvaardigheid

Dit artikel is in dit boekje ingevoegd wegens het feit dat de vraag die in Zondag 4 van de Heidelbergse Catechismus wordt gesteld ook bij het vraagstuk van de dood en de doden steeds terugkomt.

De vraag die in Zondag 4 wordt gesteld is onder andere deze:

*Is God ook niet barmhartig?
God is wel barmhartig, maar Hij is ook rechtvaardig ...*

Hieruit moeten we eigenlijk wel iets als het volgende concluderen: ...

dat God wel barmhartig wil zijn, maar dat alle mensen onderworpen zijn aan Gods rechtvaardigheid die hen zal veroordelen om wat ze verkeerd gedaan hebben. Wat God van de mensen eist dat staat in de wet, en Hij kan niet anders dan ze veroordelen, waarbij de zonde tegen de allerhoogste majesteit Gods het zwaarst gestraft moet worden. Met deze straf wordt zodoende openbaar dat God heilig is en er niet met Hem te spotten valt, dat Hij rechtvaardig is, wanneer eenmaal die straf, die is uitgesteld tot het einde van iemands leven, ten uitvoer wordt gebracht.

We moeten dat wel zien en geloven, want nu is in deze wereld het nog vaak zo dat de onrechtvaardigen voorspoed hebben. En net zoals Job dat al betoogde is het dat de goddeloosheid, geldzucht en afgoderij zich uitbreiden en groeien, terwijl de rechtschapene in de knel komt en vaak zijn recht niet kan halen. Deze dingen zijn maar al te bekend voor iemand die de kranten leest en het nieuws volgt. Daarom kan die rechtvaardigheid van God pas echt worden gezien in het oordeel, en moet voor die tijd door geloof voor ogen worden gehouden, want alle mensen zijn aan Gods rechtvaardigheid onderworpen en deze zal openbaar worden in het oordeel.

*Maar ten diepste is het ook heel jammer dat dit zo wordt gesteld, want nu lijkt het alsof Gods barmhartigheid tegenover zijn rechtvaardigheid staat! Onwillekeurig zullen mensen zich voorstellen dat Gods rechtvaardigheid hen wil veroordelen, en dat er maar een kleine nooduitgang is die de barmhartigheid kan laten werken. Deze barmhartigheid is eigenlijk wel erg bijzonder dat hij de rechtvaardigheid van God kan overschaduw-
wen, het lijkt voor velen, met name ongelovigen, zo dat deze barmhartigheid eigenlijk zelf onrechtvaardig is.*

Paulus spreekt zo niet. Hij stelt stoutmoedig dat Gods rechtvaardigheid wordt geopenbaard *in* het evangelie! *In de blijde boodschap!* Dus voordat het evangelie door Paulus werd uiteengezet was Gods rechtvaardigheid *niet* geopenbaard! Was Zijn rechtvaardigheid dan niet bekend? Jazeker, maar niemand wist precies hoe het zat, maar het moest wel worden aangenomen ... als vanzelfsprekend worden aangenomen zonder deze ten diepste echt beschreven en bewezen te kunnen zien.

Hierom kon Abraham *vragen*: “Zal de Rechter der ganse aarde geen recht doen?” (Gen. 18:25 S.V.) Abraham wist niet precies hoe God rechtvaardig was, maar hij gebruikte Zijn rechtvaardigheid om te pleiten ... te pleiten voor Sodom, nota bene Sodom!

Evenzo Mozes: (Ex. 32:10): Toen de Heere zei: “En nu, laat mij toe, dat Mijn toorn tegen hen ontsteke, en hen vertere; zo zal Ik u tot een groot volk maken.” Dit moge in onze ogen rechtvaardig lijken, maar niet in die van Mozes: (vs. 13) “Gedenk aan Abraham, aan Izaäk en aan Israël ...” Mozes roept als het ware de Heere op Zijn blik van de mensen af te wenden en aan Zijn Eigen Heilige Naam te denken. Laten wij dat ook doen.

Wanneer we Zondag 4 bekijken zijn de meeste aangehaalde schriftplaatsen uit het Oude Testament en de verzen die van Paulus worden aangehaald zijn veroordelend en geen deel van het door hem verkondigde evangelie, ze zijn deel van de achtergrond, een zeer donkere achtergrond, waartegen zijn evangelie juist zo helder afsteekt.

Wanneer wij niet verder kijken dan Zondag 4 dan kunnen we niets zien van Gods genade. We zien alleen veroordeling en een beetje barmhartigheid. Als barmhartigheid al zo moeilijk ligt tegenover een veroordelende rechtvaardigheid, dan kan van genade, wat nog veel verder gaat, in het ge-

heel geen sprake zijn; want genade is om niet ..., een onverdiende gunst aan zondaren die er niet de minste aanspraak op kunnen maken. Genade is hiermee zelf onrechtvaardig geworden! Ook kan volgens deze redenatie Paulus nooit apostel zijn geworden! Hij was de grootste vijand van de Heere Jezus Christus, en wilde Zijn volgelingen ombrengen. In feite was hij niet eens bekeerd toen hem de genade van zijn roeping overkwam. Volgens onze menselijke (en daarmee wettische) maatstaven zou er alleen veroordeling kunnen volgen, maar de Schrift zegt tegen Ananias die onze bedenkingen deelt: “Ga heen; want deze is Mij een uitverkoren vat, om mijn naam te dragen voor de heidenen, en de koningen, en de kinderen Israëls ...” Paulus moest de Naam dragen, niet de wet (zoveel wordt wel duidelijk uit de Galatenbrief), evenmin was de veroordeling nodig, want de meeste mensen beseffen zelf hun ellende wel in enige mate en voelen in enige mate al een veroordeling (nl. die welke samenhangt met de vloek die op Adam teruggaat, toen de schepping aan de ijdelheid onderworpen werd) en zei Jezus zelf niet: “... maar hij die niet gelooft *is* reeds veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in de Naam van de eniggeboren Zoon van God”, echter vanuit de Naam, vanuit het diepste van Zijn wezen, vloeit iets anders: Genade!

Wanneer we Zondag 4 beschouwen zoals het er staat en de verwijzingen juist toepassen, gaat Zondag 4 geheel buiten het evangelie om en daarmee buiten Christus om. Zonder Christus is er geen nieuwe schepping en staat de mens, in Adam, in zijn vlees, voor een God die hem zal richten naar zijn werken. En we weten allen dat we daarin tekort schieten. Tot die conclusie zal ieder mens komen, de ongelovige in het gericht, de gelovige bij het aanschouwen van het kruis, want de gelovige werd medegekruisigd met Christus! Een gelovige veroordeelt daarmee zichzelf, hij stemt toe dat het terecht is dat hij medegekruisigd werd met Christus. Een gelovige kan niet echt een gelovige zijn, wanneer hij niet ziet dat hij dat kruis nodig heeft. Hij moet van de oude schepping in Adam overgaan naar de nieuwe schepping in Christus. Dit kan niet zonder de werken van het vlees, ... van de oude schepping, te veroordelen. Maar het is niet afgelopen bij die veroordeling. Er volgt opstanding.

Jezus zelf zei in de gelijkenis van de akker dat er een schat in verborgen was. En om die schat te bemachtigen gaf Hij alles wat Hij had en kocht de akker. De akker nu is de wereld. En aangezien de gehele wereld van Hem was geworden, is het daarmee uiterst rechtvaardig om Zijn grootste

vijand in zijn vijandschap te roepen uit deze wereld en hem een instrument te maken dat de genade die volgt uit Zijn naam zal verkondigen. Wil je genade leren? Bezie en lees Paulus, hij is er het ultieme voorbeeld van!

Laten we het nog eens anders bekijken: Gezien op de mens moet er veroordeling volgen en dood. Maar om Zijns Naams wil zal Hij niet laten varen wat Zijn hand begon. Rechtvaardig is dat de mens geen recht heeft op genade. Maar om Zijns Naams wil, dat het werk van Christus beloonde met een nieuwe schepping waarvan Hij de Eersteling is, in een verheerlijking die ook de onze zal zijn; om wille van die Naam wordt nu in de gehele wereld genade aangeboden, met als logisch gevolg: “Wordt met God verzoend!” (2 Cor. 5:20). In die verzoening is iets te vinden van Zijn vaderhart dat Adam nooit had kunnen bevroeden: Zijn onmetelijke Liefde!

Is het niet zo dat God alles doet medewerken ten goede voor hen die Hem liefhebben? En wie heeft Hem meer lief dan wie Zijn genade heeft mogen zien en ervaren?

Zondag 4 kijkt op de mens en ziet dat de mens zelf alles heeft verspeeld. Maar wie Zijn genade heeft ontmoet ziet dieper, want in het geweldige hoofdstuk Romeinen 8 staat ook dat God *Zelf*, en niet de mens, de schepping aan de ijdelheid heeft onderworpen, maar in verwachting ... in verwachting van de openbaarmaking van de Zonen Gods.

Met de vervulling van die verwachting rechtvaardigt God Zichzelf, want *wij* zullen “Gods rechtvaardigheid in Hem (Christus) zijn” (2 Cor. 5:21). Wanneer we dit eenmaal gaan zien zullen we nooit meer Gods rechtvaardigheid tegenover Zijn barmhartigheid stellen alsof er geen evangelie en geen opstanding na het kruis is. *Met* het evangelie bestaat Gods rechtvaardigheid in onze redding (2 Cor. 5:21)! Zo wil Hij gekend worden.

Romeinen 3 vanaf vers 21 zegt dat ook zo: God is rechtvaardig omdat:

- 1 Hij geloofde (dat is vertrouwde) Zijn Zoon
- 2 Hij verdroeg de zonde in Zijn draagkracht totdat de tijd daar was om Zijn Zoon te zenden.
- 3 Hij de Rechtvaardiger is van hen die uit het geloof *van* Jezus zijn.

Met de woorden van Romeinen 3 omschrijft God *Zelf* via de apostel Paulus hoe Hij Zijn rechtvaardigheid gezien wil hebben. En wie zijn wij om daartegen in te gaan? Deze woorden verdienen een hogere plaats dan de

menselijke constructies van Zondag 4 en hierin is er geen tegenstelling tussen rechtvaardigheid barmhartigheid, belofte en genade. Dat kan ook niet; Hij is niet verdeeld, Hij is één! (Gal. 3:20). (En dan hebben we 2 Cor. 3:9 nog niet eens besproken ... waar rechtvaardigheid met heerlijkheid wordt verbonden, en dat in een tegenstelling met de bediening van de wet waarbij rechtvaardigheid niet wordt genoemd ...).

**Nu °hebben we °waargenomen dat zo-veel-als de wet |zegt, ze |spreekt ¹⁹
tot hen onder de wet, opdat elke mond |gesperd° moge |worden°, en de
hele wereld ^{onder} rechtens aan[Ⓢ] •God moge ^{worden} |vervallen, vanwege-dat ²⁰
uit werken van de wet geen enkel vlees |gerechtvaardigd° zal |worden°
in Zijn ogen, want door wet is het besef van zonde.**

**Van nu af aan echter °is°, los van de wet, rechtvaardigheid van God ²¹
°geopenbaard° °geworden° (wordend° getuigd° onder de wet en de pro-
feten), echter een rechtvaardigheid van God door het geloof van Jezus ²²
Christus, ^{nb}tot allen, en op al de |gelovenden, want er is geen onder-
scheid.**

Want allen ²³

zondigden en

hebben gebrek aan de heerlijkheid van •God.

Gerechtvaardigd° wordend° ²⁴

om niet

in Zijn genade,

door de verlossing die is in Christus Jezus, —

Die •God °opzette° als[Ⓢ]bedekkende bescherming, ²⁵

^{do}vanwege Zijn °geloof in Zijn •bloed,

^{nb}tot aantoning van Zijn •rechtvaardigheid,

^{do}in het voorbij gaan aan de tevoren ^{geworden} °gebeurde

zonden in de verdraagzaamheid van •God, ²⁶

naar de aantoning van Zijn •rechtvaardigheid

in het ^{nu}huidige seizoen,

^{nb}tot het te zijn van[Ⓢ]Hem rechtvaardig

+ook bij degene |rechtvaardigend

die uit het geloof van Jezus is. —

waar dan is het roemen? ...

27

Het -wordt^o -uitgesloten^o!

Door welke wet? Van -werken? Nee'!

Maar door de wet van het geloof.

Want wij zijn hiermee |rekenend^o:

28

een mens zal |gerechtvaardigd^o te |worden^o met^o geloof,
los van werken van de wet.

Of is Hij alleen de God van Joden? Niet' ook van natiën? Ja, ook
van natiën, aangezien 'God Eén is; Die de Besnijdenis zal |rechtvaardig-
gen uit geloof en de Onbesnedenheid door het geloof. Zijn wij dan de
wet teniet aan het doen door 'geloof? Moge dat geen bestaan |krijgen^o!
Nee, wij |houden de wet |staande. Proeve van Consistent Vertalen: Rom. 3

29

30

31

Trouwens een tweemaal aangehaalde tekst kan Zondag 4 duisterder kleuren dan de Schrift waarborgt: Rom. 5:12: "Daarom gelijk door één mens de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood, en alzo de dood tot alle mensen doorgedaan is, *in welken* allen gezondigd hebben." (SV.) "omdat allen gezondigd hebben." (NBG.) Letterlijk staat er: "..., *waarop* allen zondigden."

Nu zijn er vele woorden die zondigen aanduiden zoals overtreding, misdaden, krenkingen, etc. Maar zondigen is het meest veelomvattende en betekent letterlijk: "doelmissen". We zijn zondaren omdat we het doel missen. Omdat we sterven missen we het doel al, want we zijn geschapen om te leven. Rom 5:12 zegt niet dat we sterven omdat we gezondigd hebben; evenmin sterven we omdat we "in Adam" gezondigd hebben, wat dat ook moge betekenen. Maar Rom 5:12 zegt dat we zondigen omdat we sterven, de dood is tot ons doorgedaan sinds Adam! Vanuit ons sterveling-schap komt de zonde in ons en daarmee ook de daden waarmee de zonde zich uit. Er is in feite niet zozeer sprake van erfzonde, zodat we sterven; maar er is sprake van erfdoed, waarop we zondigen. De dagelijkse praktijk laat dit zien: Het is niet alleen zij die de gelegenheid krijgen te handelen met hun daden laten zien dat ze zondigen; van zuigeling tot grijsaard, allen zijn stervelingen en missen daarmee alleen al hun doel, en zondigen zo.

Dus de stelling van Zondag 4 dat God de mens also geschapen heeft dat hij de wet doen kan, kan alleen op Adam slaan; zijn nakomelingen konden

dat niet langer vanwege de overgeërfdde dood die in hen was. (Trouwens op de keper beschouwd had Adam, zo ver voor Mozes, maar een wet bestaande uit één enkel gebod ...)

Hierom komt Paulus met heel andere inzichten over de wet dan de meeste mensen als vanzelfsprekend aannemen:

- Door de wet is het besef van zonde (Rom. 3:20)
- Want indien degenen uit de wet “erfgenamen” zijn dan is het geloof leeggemaakt en de belofte teniet gedaan, want de wet werkt verontwaardiging uit (Rom. 4:14)
- Echter de wet kwam erbij binnen opdat de krenking zou toenemen (Lees ook het volgende vers!) (Rom. 5:20)
- Het conflict binnen de mens zoals beschreven in Romeinen 7
- Want het onvermogen van de wet is daarin: ze was zwak door het vlees ... (Rom. 8:3)
- Wij ... hebben waargenomen, dat een mens niet gerechtvaardigd wordt uit werken der wet, maar alleen door het geloof (of vertrouwen) *van* Christus Jezus ... (Gal. 2:16)
- ... uit werken van de wet geen enkel vlees gerechtvaardigd zal worden (Gal. 2:16)
- Want ik ben door de wet aan de wet gestorven, opdat ik met God zou leven. (Gal. 2:19)
- Want indien door een wet rechtvaardigheid bestaat stierf Christus derhalve om niet (Gal. 2:21)
- Want zovelen als uit werken van de wet zijn, zijn onder een vloek (Gal. 3:10)
- De wet is niet uit geloof, maar hij die hetzelfde *doet* zal in hetzelfde leven. (Gal. 3:11)
- Christus koopt ons uit uit de vloek van de wet ... (Gal. 3:13)
- Maar de Schrift besluit *allen tezamen* onder de zonde, opdat de belofte uit het geloof *van* Jezus Christus moge worden gegeven aan de gelovenden. (Gal. 3:22) (Als dit Zondag 4 tegenspreekt zij het maar zo ...)
- zodat de wet onze kindergeleider geworden is tot Christus opdat wij uit het geloof gerechtvaardigd mogen worden ... (Gal. 3:24)

Wanneer we al deze verzen lezen en tot ons nemen en deze naast Zondag 4 leggen dan zien we een enorm verschil. Bij Zondag 4 volgt veroordeling. Maar Paulus ziet in het falen van de wet (en daarmee faalt de rechtvaardigheid van de mens) de *noodzaak* van en voor het evangelie! Dat evangelie dat hij verkondigt is zo belangrijk dat het die hele wet zodanig overschaduwde dat hij zelfs geïnspireerd kan zeggen: “Want indien door een wet rechtvaardigheid bestaat, dan stierf Christus om niet”! (Gal. 2:21)

Wanneer we dit laatste uit de Schrift geloven vraagt dat om een geheel andere houding dan die we uit Zondag 4 zouden krijgen. Laten we ons niet zo gedragen en nooit zo onderwijzen dat dat tot consequentie kan hebben dat Christus om niet gestorven zou zijn! Want hoe zal God over ons oordelen wanneer we Zijn Christus niet waarderen in ons streven naar onze eigen rechtvaardigheid om zo de veroordeling van Zondag 4 te ontlopen? Is er een ernstiger zonde dan het verdraaien van Gods uitspraken, zodat de allerhoogste Majesteit van Hem niet tot zijn recht kan komen?

Is iets soortgelijks niet wat de Joden deden? En hoe zwaar hebben ze sindsdien niet geleden? Paulus zegt van hen: “Want also zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, en hun eigen rechtvaardigheid zoeken op te richten, zo zijn zij der rechtvaardigheid Gods *niet* onderworpen. Want het einde van de wet is Christus, tot rechtvaardigheid een iegelijk die gelooft” (Rom. 10:3,4 sv). En ook hier is het weer anders dan Zondag 4 voorstelt: Gods rechtvaardigheid veroordeelt juist degene die zijn eigen rechtvaardigheid nastreeft en niet degene die zich zijn zonden bewust is en op Christus ziet en *daarin* Gods rechtvaardigheid ziet. Let ook op het woordje *niet* in de aangehaalde tekst uit Romeinen 10; want vanuit Zondag 4 zouden we zeggen dat ze *wel* Gods rechtvaardigheid onderworpen zijn — d.w.z. tot veroordeling, maar de Schrift zegt juist dat ze dat *niet* zijn; ergo: er wordt in de Schrift iets anders bedoeld met “Gods rechtvaardigheid” dan in Zondag 4!

Laten we onderscheid maken tussen woorden en ideeën van mensen en de woorden van God. Zijn gedachten zijn hoger dan die der mensen, Zijn woorden zevenmaal gelouterd. Als we Zijn woorden zo gebruiken zoals Hij ze gebruikt zullen we de diepte ervan misschien niet direct zien, maar we zullen wel naar Hem toegroeien. Maar wanneer we Zijn woorden vervangen door menselijke zullen we het menselijke niet ontgroeien en Zijn gedachten niet kennen. Wilt u groeien? Geloof dan ook dat Gods recht-

vaardigheid geopenbaard wordt *in* het evangelie zoals Paulus in Romeinen schrijft en Hij Zelf zal door Zijn geest, met Zijn eigen woorden en in Zijn genade dit duidelijk maken. Geloof je met Zondag 4 dat Gods rechtvaardigheid bestaat in de veroordeling van een zondaar die de wet niet heeft gehouden dan gebruikt u de term “Gods rechtvaardigheid” zodanig dat u niet meer zult kunnen leren wat de Schrift hierover openbaart, want God Zelf ziet Zijn rechtvaardigheid daarin niet gekenmerkt.

Heb een voorbeeld van gezonde woorden, (1 Tim 6:3; 2 Tim 1:13) schriftuurlijke woorden uitgedrukt in woorden van de Schrift. Woorden met een betekenis die overeenkomt met het gebruik in de grondtekst, want alleen Zijn eigen zevenmaal gelouterde woorden zijn in staat geest en leven te zijn (Joh. 6:63). Alleen op die manier kunnen Zijn gedachten de onze worden, alleen zo kunnen we groeien in Hem die ons Hoofd is.

Laat ons bovendien niet al te gemakkelijk denken dat we het allemaal begrijpen en overzien. Want wat voor mensen met het komen van Jezus de Messias in Bethlehem begon, zal eindigen in de vervulling van Efeze 3:14-21. Wat iets is dat een gewoon mens niet kan bevatten. Efeze 3:14-21 is een dubbel gebed van Paulus om kracht, niet een kracht om staande te blijven in de wereld, maar een gebed om kracht en versterking om te kunnen bevatten wat Gods heil is:

“... opdat Hij aan u moge zijn gevend, overeenkomstig de rijkdom van Zijn heerlijkheid, met vermogen door Zijn Geest ferm te worden gemaakt in de inwendige mens, om de Christus door het geloof in uw harten te laten wonen ...”

“... in liefde geworteld en gegrond geworden, opdat gij sterk zou zijn om samen met al de heiligen te grijpen, wat de breedte en lengte en diepte en hoogte is, benevens te kennen het overstijgende van de kennis — de liefde van Christus — opdat gij moge worden aangevuld tot geheel het complement van God. Nu, aan Degene vermogend zijnde boven alles uitermate overmatig te doen van wat wij verzoeken of denken, overeenkomstig het vermogen dat in ons inwerkt, aan Hem zij de heerlijkheid ...”

De vertaler

HEMEL EN HEL

Wat onderwees Christus hierover?

door A.E.Knoch

ER WAS EEN TIJD dat ik dacht dit goed te kennen. Maar deze kennis, die zo duidelijk, zo gezegend, en zo schitterend leek toen het voor het eerst tot me doordrong, veranderde langzamerhand tot een onoplosbaar probleem, ja, zelfs tot een afschuwelijke nachtmerrie, vanwege de manier waarop het me in al de kerken en samenkomsten werd gepresenteerd die ik bijwoonde.

Het was een hardnekkig probleem. Ik wist dat Paulus in Col. 1:20 geschreven had: “Door Hem alle dingen tot Zichzelf te verzoenen,” en in 1 Cor. 15:28: “Opdat God Alles in allen moge zijn.” Bovendien in Romeinen 11:36: “Uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen.” Maar bovendien, had niet de Here Zelf gezegd: “Behalve dat een mens opnieuw geboren wordt, kan hij het koninkrijk van God niet zien?” En was dat wat Hij gesproken had niet de uiteindelijke waarheid over deze dingen?

Te dien tijd dacht ik ook te weten wat het was om opnieuw geboren (of wedergeboren) te zijn. Maar ik, alsook mijn vrienden en medewerkers begonnen belast te worden door het afschuwelijke besef van het feit dat nagenoeg geheel het menselijke ras niet wedergeboren was, en daarom verloren was. “Hij die in de Zoon gelooft heeft eeuwig leven.” Wij hadden Hem, daar waren we zeker van. En die zekerheid gaf ons veel reden tot vreugde en dankbaarheid. Maar ging het vers niet verder met: “Hij die de Zoon ongehoorzaam is zal het leven niet zien, maar de toorn van God blijft op hem?” Bleef deze toorn dan niet op nagenoeg iedereen die we kenden en liefhadden? De gedachte alleen al dreef ons bijna tot wanhoop. We probeerden met de meest krachtige middelen allen die ons omringden in het “koninkrijk van God” te pressen, om hen “uit het vuur te trekken.” En, als we daarmee zeer succesvol waren geweest, zouden we enigszins gerustgesteld geweest kunnen zijn. Maar het ergste ervan was dat bijna alles tevergeefs was, terwijl we gedacht hadden dat God onze verwoede inspanningen zeker zou zegenen en ons in grote tale zielen zou geven. De grond was zo hard en de oogst zo klein, de kracht van de tegenstander zo groot, hoe moesten we dit alles begrijpen? Waarom deed God klaarblijkelijk niets om deze verschrikkelijke macht te breken? Hoe kon Hij blijven kijken naar

al deze “zielen stervend in zonde?” Waren ze niet voor eeuwig en altijd veroemd? Bevestigde Zijn eigen Woord dit niet? En wat betekende dat niet allemaal wanneer je dit werkelijk verder doordacht? Is het dan niet dat God miljarden tot bestaan had geroepen, wetende dat hun einde een eeuwigheid van vuur zou zijn? Wist Hij dit alles niet van tevoren? En had Hij dan niet al duizenden jaren mensen tot dit doel geschapen? En hadden er al niet miljarden geleefd zonder ook maar de mogelijkheid te hebben gehad om opnieuw geboren te kunnen worden? De Bijbel lijkt een vreselijk raadsel. Zelfs de Heer Zelf lijkt tegenstrijdige dingen te hebben gezegd. Zei Hij niet van kinderen dat het koninkrijk der hemelen het hunne zou zijn? En waren deze jongelingen op enigerlei wijze “opnieuw geboren?” Wel, ze waren niet eens gedoopt! En kon er te dien tijd zelfs maar iemand zijn die “opnieuw geboren” was? De Here was nog niet gestorven. Als het koninkrijk der hemelen verkregen kon worden voordat er een kruis op Golgotha stond, waarom was het dan voor Christus nodig om naar het kruis te gaan?

Juist Snijden Lost Verbijsterende Problemen op

En toen vertelde Jezus het volk de gelijkenis van de Rijke Man en Lazarus. De ene ging naar de hel, omdat hij de goede dingen tijdens zijn leven had ontvangen. De ander ging naar de hemel, omdat hij kwaad had ontvangen. Was dat een wedergeboorte?

We zullen onze lezers niet langer vermoeien met verdere voorbeelden. Deze zaak is zo serieus, zo belangrijk, en de schaduw die een valse uitleg over het karakter van God werpt is zo zwart, met de gevolgen daarvan zo afschuwelijk (omdat mensen worden weggedreven van zulk een God), dat het vereist is deze kwestie tot op de bodem te onderzoeken. Laat ons daarom eerlijk onderzoek doen en zien of de gebruikelijke interpretatie van deze en andere passages van de Schrift juist is. Want deze passages zijn precies die welke algemeen worden aangehaald alsof ze het laatste antwoord op zulke vragen zijn.

Na lange jaren van onderzoek en bestudering van de gehele Schrift, gaf God me de grote, bevrijdende en bevredigende oplossing—dat al de aangehaalde passages helder en duidelijk te begrijpen zijn, wanneer ze alleen op Israël worden toegepast en in verband met het koninkrijk, wat louter aan die natie beloofd is, maar dat ze voor eindeloze en onoplosbare problemen zorgen op het moment dat we ze toepassen op alle mensen en op kwesties van de eeuwigheid.

DE GODDELIJKE ONTHULLING VOOR CHRISTUS VERSCHIJNING

Het zo-genoemde “Oude Testament” belooft op een onmiskenbare wijze het toekomstige koninkrijk van God op deze aarde. De koning daarvan is de Messias, door Wiens heerschappij “de aarde gevuld zal worden met de kennis van de heerlijkheid van de Here, zoals de wateren de zee bedekken” (Hab. 2:14).

De afkondiging van Johannes de Doper en van Jezus Zelf betrof dit koninkrijk.

Om dit koninkrijk binnen te gaan moet Israël “opnieuw geboren” worden. Slechts in dit verband kon Nicodemus, als een hoogwaardigheidsbekleder in Israël ervan weten, en kon Jezus er te dien tijd over spreken. Wat vandaag de dag een “wedergeboorte” wordt genoemd is onmogelijk los van Christus’ sterven. Echter te dien tijd was dat sterven iets waarvan niemand in staat was het helder te begrijpen.

Jezus Zelf was erg ondubbelzinnig over het feit dat Hij alleen naar Israël gezonden werd. Hij verbood zelfs Zijn zeventig discipelen om naar anderen te gaan dan hun eigen volk. Paulus zegt van Hem, dat Hij een “dienaar van de Besnijdenis” is geweest. Voor Golgotha plaats vond werd dit niet herroepen. Slechts na Israëls verwerping werden er plannen van God met de gehele mensheid bekend gemaakt.

Wie zou eraan denken om alle Christenen vandaag de dag te dwingen zich te laten besnijden? Om de Mozaïsche offeranden en rituelen in onze moderne kerken in te voeren? We herkennen dat als uitsluitend behorend tot het volk van het oude verbond. Bij het trekken van de grenslijn falen we erin dat te doen bij het punt waarop Israël werd verworpen en Paulus werd afgevaardigd om de naties te bedienen. We eigenen onszelf willens en wetens dat toe wat Jezus Zelf zorgvuldig beperkte tot Israël alleen.

Het Gebrek aan Waarschuwing in de Bijbel over de Hel

Hoe kon Hij Zijn discipelen verbieden om zelfs maar naar de Samaritanen te gaan, als Hij toen al de “voorwaarden voor eeuwige redding” predikte? En wat konden deze voorwaarden zijn te dien tijde, aangezien Zijn dood toen nog niet verkondigd kon worden? Is het wel terecht om licht op deze fundamentele vragen te zoeken in zulke delen van de Schrift,

waarin slechts een schaduw van Zijn dood wordt ontwaard, en Hij bovendien verkeerd wordt begrepen door hen die Hem nabij en het meest dierbaar waren; alsook in die delen die op dat punt nog niet verschillen van de omtrentingen betreffende de lijdende Messias in de offeranden, de psalmen en de profeten?

Onlangs las ik in een evangelisch traktaat: “Er is een eeuwige hel, zo zeker als de Zoon van God, komende uit de eeuwigheid, dat verkondigde.” Tenminste één ding is de schrijver dezes duidelijk: Dat is, dat de eeuwige God, Die al met menselijke zonde omging duizenden jaren voordat Christus werd geboren, dat *niet* verkondigd heeft. En de schrijver dezes lijkt eveneens te weten, dat het woord dat met “hel” vertaald wordt in het “Oude Testament” slechts de toestand betekende waarnaar al de doden, zelfs de rechtvaardigen, wederkeerden. Zou dat niet zo zijn, zou hij zeker teksten hebben aangehaald waarin Jahweh de eerste mensen al had bedreigd met de gevolgen van hun overtredingen. Klaarblijkelijk was hij niet in staat om zulke teksten te ontdekken.

Maar als de “eeuwige hel” zulk een welbekende plaats was voor Gods Zoon, die uit de eeuwigheid kwam, moet deze tenminste net zo lang hebben bestaan als zonde bestond! Wat kon anders God hebben bewogen om zo iets in te stellen? Waarom hield Hij dat geheim tot de komst van Christus?

Slechts één verklaring kan hiervoor worden aangedragen, en dat is dat voor de komst van Christus er niemand ooit naar de “hel” werd gestuurd, omdat niemand zelfs maar de mogelijkheid heeft gehad om gered te kunnen worden.

Alles goed en wel, maar kon er iemand worden gered voordat Christus stierf — gered en vrijgekocht in de zin waarin wij dat begrijpen? En sprak Christus niet van deze dingen toen Hij nog levend was?

Als we echter Zijn “dreigementen over de hel” wat nauwkeuriger bekijken ontdekken we nog meer bijzonderheden. Om de hel van de Rijke Man te vermijden is het voldoende om naar Mozes en de profeten te luisteren of om kwaad te ontvangen gedurende dit leven. De bokken (of geiten) aan de linkerkant gaan het eeuwige vuur binnen, omdat zij niets deden voor hun lijdende broeders. U kunt aan de worm die niet sterft ontkomen door uw eigen lichaam te verminken, of dat nu letterlijk of een beeldspraak is doet nu even niet ter zake.

Eén ding blijft zeker. We hebben het hier over een hel, waarvan niet

wordt gered door geloof in Christus, maar waarvan hij zichzelf redt door wat hij zelf doet. Een hel waarmee Christus dood op het kruis niet eens in verband gebracht wordt. En dit in contrast met een “binnengaan in het leven,” welke iemand zelf kan bewerken, niet alleen zonder de kracht van Golgotha, maar zelfs voordat het kruis van Golgotha bestond. Niettemin beweren we uiterst nadrukkelijk dat zelfs de meest vromen en goeden verloren zijn zonder Christus, ongeacht hoeveel zij arbeiden en worstelen. Als er iemand is die hiervan chocola kan maken, dan moet hij dat zeker doen. Ik werd gedwongen deze poging op te geven.

En als de hel zo welbekend was voor de voor-menselijke Christus, waarom zeiden noch Adam en evenmin Abraham, noch Mozes en evenmin David daar ooit maar één woord over? Dit waren mensen die veel van God leerden over zonde en Zijn gedachten over zondaars! Hebben we wel enig recht om deze kwestie te omzeilen door te zeggen dat omdat (en vanaf) Christus verscheen, de tijd van onwetendheid tot een einde is gekomen, en de mens aan het gevaar van de hel onderhevig is, vanwege het helderder licht dat Christus bracht? Hij die dat zei zou allereerst moeten bewijzen dat de tijd van onwetendheid toen werkelijk voor het overgrote deel van de mensheid tot een einde kwam. Wordt er van ons gevraagd dat, tot het jaar van Zijn geboorte, of misschien tot het jaar van Zijn sterven, al de heidenen in het afgelegen China naar de hemel waren gegaan, maar van toen af — naar de hel?

Aan Ons en voor Ons

Er zou eigenlijk niemand mogen zijn die kan zeggen dat het oneerbiedig is om zulk een taal te gebruiken! Er moet aan het licht worden gebracht wat de gebruikelijke “hel-doctrine” werkelijk betekent, wanneer we deze tot de logische uitkomst doordenken. Als het zenden van Christus één grote ont-hulling van Gods liefde is geweest, aan al de naties zegen brengend alsook de verzoening van de wereld tot Hemzelf, kan het zeker niet betekenen dat daarmee de grootste meerderheid van de mensheid in een hel wordt geworpen waarover God tot hen geen woord heeft gezegd. Als de hel “het loon der zonde” is, zou God dit te juister tijd bekend gemaakt hebben. Waarom moeten arrogante mensen zo nodig “hel” zeggen, terwijl God “dood” of “sterven” gezegd heeft, en zo de Bijbel en Christelijke doctrine vullen met tegenspraken, die weigeren te verdwijnen totdat we de dood de plaats ge-

ven die God het gaf? Evenzo moeten we dat doen met het vuur, de worm en alle andere gerichten.

Iemand die het besef gekregen heeft dat, wanneer we de Schrift interpreteren, het uiterst belangrijk is om niet alles op iedereen zonder onderscheid toe te passen, zal een Bijbel vol met licht en samenhangend onderwijs ontvangen, in plaats van onhoudbare denkbeelden die zichzelf veroordelen.

Als Jezus werkelijk is wat Zijn naam betekent, de grote Jahweh-Redder, [dan] was het niet de opzet van Zijn verschijning om allen tot de hel te laten vervallen die Hem niet aannamen bij Zijn komst. Het was voor Israël alleen dat Hij kwam. Hij sprak alleen Israël aan voordat Hij zou sterven voor de gehele mensheid. Kunnen we niet zien hoe volkomen Hij Zich tot Israël beperkte terwijl Hij op aarde was vanuit het feit dat, zelfs zijn eigen discipelen nooit op de gedachte kwamen dat Hij ook maar zou mogen komen voor de andere naties? Zelfs niet nadat Jezus hen veertig dagen lang had geïnstrueerd over het koninkrijk, wist Petrus iets over Zijn plannen voor de anderen. Hij moest het visioen ondergaan van de onreine dieren in het laken voordat hij deze nieuwe waarheid kon vatten.

Kunnen we vanuit dit alles niet zien, tegen welke valse achtergrond we de uitspraken van onze Heer gewoonlijk houden? We verbinden deze met ideeën die Hij nooit in gedachten heeft gehad en waarmee geen apostel ze mee in verband heeft kunnen brengen. Nieuwe geboorte, (wedergeboorte,) redding, verdoeming, hemel en hel, deze zijn allen voor ons mentale concepten geworden, waarvan we geloven dat ze vast verankerd in de Bijbel zijn, die we echter niettemin op trieste wijze verkeerd begrijpen, terwijl we vergeten aan wie en in welk verband deze dingen uitgesproken werden.

WAT JEZUS ONTHULDE

Er zijn vandaag de dag mensen die, onder het gewicht van al het bewijs, erkennen dat “eeuwigheid” in de Bijbel geen eindeloosheid betekent, maar die, ondanks dit, staan op de eindeloze pijniging in de hel, omdat de Here gezegd heeft: “Waar hun worm niet sterft, en het vuur niet geblust wordt.” Met deze aanhaling denken zij dat ze nog steeds “het eeuwige vuur” te kunnen bewijzen. Aangezien dit het enige argument is dat voor hen overblijft, is het waardevol om te demonstreren hoe onhoudbaar dat is.

Toen onze Heer naar deze aarde kwam veranderde dit niets in de toestand van het overgrote merendeel van de mensheid en hun status voor God. Allen waren en bleven wat ze in Adam geworden waren, stervelingen op weg naar hun dood. Het was nog precies zoals Jahweh hun eerste ouders had verteld. Jezus week hier nooit van af. Nooit werd de dood in Adam door Hem tot iets gemaakt dat een leven in oneindigend leed betekende. Hij was de grote, heerlijke verwachting van de Hebreeuwse profetie. En om Zijn woorden juist te kunnen begrijpen, moeten we ook de oude profeten begrijpen. Wat stelden zij het verlangende volk voor ogen? Was het zaligheid in “de hemel” na de dood, of was het een vernieuwde aarde, waarin de Gezalfde van God in gerechtigheid zou regeren? Zouden mensen een “hemels koninkrijk” boven binnengaan, of kwam dit koninkrijk uit de hemel neder tot hen? Zou het worden opgericht met de vreugdevolle bijval van de naties of ondanks een bittere oppositie en na verschrikkelijke gerichtingen? Een ieder die de Bijbel een beetje kent, kent het antwoord op deze vragen. Verkondigde Jezus, Johannes de Doper, de Twaalven, en de Zeventig de boodschap van het naderen van het hemelse koninkrijk voor het Joodse volk, met de Koning en de kracht van genezing ervan en hulp voor mensen op deze aarde? Of gingen ze naar al de naties met het evangelie van het kruis, dat al de barrières tussen Jood en Heiden omverwerpt. Even zo zeker als we weten dat de boodschap van het kruis niet werd verkondigd tot nadat Israël werd verworpen, weten we ook dat dit niet kon worden verkondigd voordat er een kruis was; en we zouden evenzo goed moeten weten dat het nooit juist kan zijn om vitale delen van de koninkrijksboodschap vanuit hun context weg te nemen, waar ze thuishoren, en deze in de boodschap van het kruis in te proppen, waarmee ze nooit in natuurlijke harmonie kunnen (be)staan.

Een Verkeerd Toegepast Gericht

Wat had onze Heer op het oog toen Hij sprak van de worm en het vuur? In Jes. 66:23,24 lezen we: “En het zal geschieden van nieuwe maan tot nieuwe maan en van sabbat tot sabbat, dat al wat leeft zal komen om zich voor mijn aangezicht neer te buigen, zegt de Here. Zij zullen uitgaan en de lijken aanschouwen der mannen, die van Mij afvallig geworden zijn; want hun worm zal niet sterven en hun vuur zal niet uitdoven, en zij zullen voor al wat leeft een afgrijzen wezen.” Uit de voorafgaande hoofdstukken kun-

nen we duidelijk zien dat dit in Jeruzalem zal zijn, in het koninkrijk van de Messias, wat duizend jaar zal duren volgens Openbaring 20. De ongelovige doden worden niet opgewekt tot na de afsluiting van deze periode, wanneer ze zullen worden gericht overeenkomstig hun daden. Als Jezus, in verband met de boodschap van het koninkrijk, deze plaats ook noemt, waar opstandigen zullen worden terecht gesteld, bewijst dat slechts de trouw waarmee Hij zijn afvaardiging vasthield. En wanneer Hij toevoegt dat deze worm en dit vuur hun vernietigend werk doen in “Gehenna” zou dit ook foutieve interpretatie moeten voorkomen. Want Gehenna is een vallei nabij Jeruzalem waarin het vuilnis van de stad en ook de lijken van geëxecuteerde misdadigers worden vernietigd door vuren die nooit worden uitgemaakt en door wormen die voortgaan met zich te vermenigvuldigen.

Verkeerd begrepen Begrippen

Is het getrouwe, betrouwbare interpretatie die buigt voor alles dat geschreven staat, als we zeggen “onsterfelijke zielen” in plaats van “lijken” en als we een plaats nabij Jeruzalem de toekomstige verblijfplaats laten betekenen van geheel de niet-vrijgekochte mensheid, en als we gebeurtenissen in het millennium tot een onbegrensde eeuwigheid verdraaien, en bovendien het koninkrijk van God op aarde tot een onschriftuurlijke “overzijde” maken, en een straf, die op hen wacht die dit koninkrijk onwaardig zijn, maken tot het noodlot dat miljarden treft die daar nooit mee in aanraking komen? Kunnen diegenen die moeten terugvallen op zulke interpretaties, om zo een altijddurende hel te kunnen bewijzen, betrouwbare adviseurs en raadgevers worden genoemd? Kunnen we zelfs maar de hoop hebben om ooit in staat te zijn om helder te beseffen waar het kruis voor staat — als we de boodschap daarvan met daaraan vreemde elementen vermengen?

Wat is de nieuwe geboorte? Het is de voorwaarde tot binnentreden in het koninkrijk van het millennium van Israël, het is de grote *nationale* bekering en ommekeer van een vervloekt en verworpen volk, wat alleen kan plaatsvinden wanneer de Koning Zelf in heerlijkheid verschijnt, zodat alle ogen Hem aanschouwen, allen die Hem doorstoken, en wanneer alle stammen van het land (van Israël) zullen weeklagen vanwege Hem (Zach. 12:10; Opb. 1:7). De Joden bewezen zichzelf niet in staat te zijn om die nieuwe geboorte te bereiken toen hun Messias voor de eerste keer kwam. Als gevolg daarvan werden ze verworpen, verloren hun huis en hun tempel,

en werden een vloek te midden van al de naties en zullen onder Gods gericht blijven totdat Christus voor de tweede keer komt, dan zal gans Israël worden gered (Rom. 11:26).

Dit alles hebben Christelijke leraren verdraaid tot het betekent: “Een ieder die niet wedergeboren is zal voor alle eeuwigheid verloren gaan.” Welk een vervorming van de woorden van de Here! Geen wonder dat ze voor zulke overweldigende problemen zorgen.

Wat betekent het om “verloren” te zijn? In het Origineel is het hetzelfde woord wat ook vertaald wordt met “bedorven¹⁴ worden” of “vernietigen¹⁵” in de meeste van hun voorkomsten. Toen onze Heer het gebruikte in verband met de boodschap van het koninkrijk, betekende het daar dat iemand zijn leven zou verliezen gedurende de gericht die aan Zijn heerschappij vooraf gaan, zonder de hoop om Zijn koninkrijk binnen te gaan, wat alleen mogelijk was ofwel door een bewaring in het gericht, ofwel door opstanding. Slechts de rechtvaardigen zullen daaraan vooraf aan een opstanding deelhebben (Opb. 20:5,6; Joh. 6:40; 11:25). Toegepast op al de overigen van de mensheid, betekent “verloren¹⁶ te gaan” te sterven zonder vrijkoping en daarom de tweede dood binnen te gaan, welke Jezus, terwijl Hij op aarde was, nooit zelfs maar noemde.

De Identificatie van de Schapen en de Bokken

En wat betekent het om te worden “gered” of het “eeuwige” of beter het “eonische” leven te verkrijgen? Welnu, het betekent precies het tegenovergestelde van verloren gaan. Voor Israël betekent het het binnengaan in het koninkrijk van de Messias, dat heerlijke leven van de toekomstige eonen op deze aarde binnen te gaan. In verband met de boodschap van het kruis voor al de naties, wat vandaag geldig is, betekent het de bestemming van diegenen die uitgeroepen werden om leden van Christus lichaam te worden. Dezen gaan niet verloren in de uiteindelijke gericht, noch moeten zij in de dood blijven tot God hen roept voor de grote witte troon. Hun redding is een weggrissen, als ze nog levend zijn, bij Christus komst en een uit-opstanding als zij voor die tijd sterven. En het is leven met hun verheerlijkte Hoofd in Zijn hemelse gewesten zo lang als de eonen zullen duren. Het is niet Israëls Messias op aarde die deze boodschap afkondigde

---

¹⁴perish

¹⁵destroy

¹⁶to be lost

in Galilea en Judea. Het was de opgestane en verheven Christus, zittende aan de rechterhand van God, die zijn daartoe gekozen instrument dit toevertrouwde, als een speciale boodschap, ... aan Paulus. Een boodschap die niet kon worden gepredikt totdat Israëls verharding en verwerping een onherroepbaar feit was geworden en het koninkrijk werd uitgesteld, overgedragen aan een onbepaalde, ver weg gelegen toekomst.

De verdediger van een “altijdurende straf” toont helder aan hoe onhoudbaar zijn doctrine is door zijn “bewijzen”, die hij haalt vanuit profetieën die de “dag des Heeren” betreffen. Degene die Christus predikt aan zondaars als het enige middel van redding en hen tegelijkertijd bedreigt met een gericht dat verkondigd werd voordat Hij voor hun zonden stierf; die geen andere rechtvaardiging erkent dan die welke door geloof is, echter ook wijst naar beloning van werken (zie de schapen en de bokken) of zelfs naar compensatie voor aards lijden (Lazarus), kan niet claimen dat het woord der Waarheid recht gesneden wordt. Als hij wil weten wie de schapen en de bokken zijn, zou hij Joel 4 moeten lezen, dan zal hij zien van welk gericht de Heer hier spreekt. Hij zou geen generaties tot dit gericht moeten sleuren die daar nooit zullen staan. Onze gezegende Heer, Die op deze troon zal zitten, wist heel goed waarvan Hij sprak en dat Hij mensen toesprak die vertrouwd waren met Joels profetie, maar niets van het kruis wisten.

God zal de overgrote meerderheid van de mensheid later richten, dan zal dit gericht al meer dan duizend jaar in het verleden liggen (Opb. 20:5,11,12). En degenen die Christus vandaag accepteren zullen in geen van deze gerichten komen. Zij behoren tot het lichaam van Christus, wat de Here zal wegnemen voordat deze beginnen. Degenen die de “ecclesia” zien in de “schapen ter rechterhand” weten weinig over de bestemming daarvan.

En wat de Here doen zal aan het einde van deze en van de volgende eon kan op geen enkele wijze Zijn vastberadenheid veranderen om Alles in allen te worden, wanneer zelfs de heerschappij van de Zoon tot een einde komt, omdat het het doel ervan bereikt heeft (1 Cor. 15:25-28). Moge deze passage voor zichzelf spreken. Het spreekt de worm en het vuur niet tegen, wat zo velen veronderstellen. De worm en het vuur zullen niet langer overleven dan de heerschappij van de Zoon kan duren. De profeten kunnen niet genoeg zeggen over de lengte, de duurzaamheid en de onverstoorbare aard van Zijn koninkrijk. Voor de meeste Christenen lijkt het daarom zeker dat

het daarom eeuwig zal moeten zijn. En toch zegt Paulus dat het een afsluiting zal hebben. Geen van de oude profeten heeft dit voorzien. Evenmin was het een deel van Christus' afvaardiging om dit te onthullen toen Hij op aarde was.

Omdat Jezus, als "Dienstknecht van de Besnijdenis" nooit voorbij het bereik ging van dat wat al aan Zijn aardse volk onthuld was, of het nu in heldere taal was of in schaduw of symbool, konden we Hem niet begrijpen als Hij, als de eerste, had opgestaan met zulk een vreselijke, revolutionaire boodschap, die totaal het vooruitzicht verandert, zoals de doctrine van een "altijddurende hel" dat doet. Vuur en worm in de vallei van Gehenna waren helder en vertrouwd voor Zijn toehoorders. Zij wisten wat Jesaja daarover gezegd had. De natie keek al eeuwen uit naar het koninkrijk. Het ergste wat een onwaardig lid kon gebeuren was buitensluiting van dit koninkrijk (vergl. Mat. 8:11; Luk. 13:28,29). De vage glimp die zij hadden van de opstanding betrof het binnengaan daarin. De ander naties zouden zegen en kennis van God ontvangen gedurende de heerschappij van de Messias. Voor zover ze Hem zouden weerstaan, zou Hij hen vernietigen in de vallei van Josaphat of hen straffen met andere plagen. (Joel 4; Zach. 12 en 14). Een gelovige Jood kon niet meer weten vanuit zijn heilige Schriften. Wat een paar sekten veronderstelden of wat wijsgerige rabbijnen zich inbeeldden is voor ons van geen enkel belang.

De Boodschap van het Koninkrijk en de Boodschap voor Vandaag

Maar was er één enkele discipel van Jezus die geloofde dat al de heidenen altijddurend verdoemd waren, en het grootste deel van zijn eigen volk evenzo? Was er één die vanuit Zijn werken net zo redeneerde zoals wij dat vandaag de dag doen? Vele van de gelijkenissen waren voor hen duister en zij vroegen hun Meester om een verklaring en uitleg. Toen zij het woord hoorden van de smalle poort tot het koninkrijk, waren zij verbaasd en buitengewoon verbijsterd. Maar we lezen niets van enige schrikreactie bij het horen van de worm en het vuur, als een nieuwe en verschrikkelijke boodschap "uit de eeuwigheid." Het lijkt erop dat zij deze dingen volkomen begrepen. Zij waren met hun eigen profeten vertrouwd. Zij verwachtten geen vestiging van het koninkrijk zonder enige vorm van gericht. Zij hadden geen problemen zoals wij die vandaag de dag hebben vanwege onze verkeerde interpretaties. Zelfs na Christus opstanding wachtten zij alleen

op Zijn bestijging van de troon van David. Geen visioen van de “verloren zielen” dreef hen voorbij de grenzen van hun eigen volk om hen te “redden.” Zelfs bij het Pinksterfeest was hun boodschap de wederkeer van de Messias. Wat had een heiden met Hem van doen? Toen Cornelius de heilige Geest ontving stonden ze versteld van verbijstering.

Maar vertelde Jezus hen niet om naar al de naties te gaan? Juist, dat is zo, maar met de boodschap van het koninkrijk, wat niets van doen heeft met het lot van het individu na de dood. Pinksteren was, voor de apostelen, de eerste stap naar de inauguratie van het koninkrijk. De andere naties zouden daarin zegen ontvangen op deze aarde, maar niet Israëls gelijken worden. En omdat Cornelius hun gelijke leek te worden waren ze verbijsterd. En zo geven de eigen discipelen van onze Heer ons meer licht op deze kwestie van hoe we Christus’ “dreigementen over de hel” zouden moeten verstaan. Zij doen dat door hun volledige houding naar Zijn afvaardiging, hun eigen volk en de andere naties. Deze mannen hadden met Jezus vanaf het begin gewandeld. Zouden ze het verkeerd hebben, zou de Heer hen zeker hebben gecorrigeerd, voordat Hij hen met Zijn boodschap uit zou zenden.

De Kerk voor de Hemelingen en Israël voor de Aarde

Gaf Hij hen niet altijd onderricht, toen de tijd voor meer en duidelijker kennis gekomen was? Hij verklaarde Zijn sterven aan hen en Zijn verheerlijking, voordat ze er getuigen van werden. Door het visioen aan Petrus gegeven leerden zij van Gods liefdevolle intenties richting de andere naties. Het lijkt erop dat dit de eerste keer was dat ze die helder genoeg (be)grepen om de aanwijzingen daartoe in de profeten te snappen (Hand. 15). Maar waar gaf Hij hen licht dat verder ging dan het koninkrijk en aan haar grenzen voorbij? Wanneer onderwees Hij hen de waarheid voor vandaag de dag, die er op grond van Israëls verwerping bestaat? Onthulde Hij hen ooit dat de worm en het vuur op een nieuwe en ^{vs}andere manier begrepen zou moeten worden? Dat ze zich zouden uitstrekken ver voorbij Jeruzalem en het koninkrijk, zowel universeel als altijddurend, zelfs nog meer “eeuwig” dan Zijn eigen heerschappij? Waar de Meester de discipelen niet corrigeerde, kunnen we zeer goed aannemen dat ze het juist hadden.

Het vuur en de worm in het dal van Gehenna zijn duidelijk en begrijpelijk. Plaats deze in een “hel” aan “gene zijde,” en de problemen stapelen zich als bergen op. Er heeft nog geen mens bestaan die daarin en daarmee

een oplossing vond. Zij die denken dat ze dat hebben gedaan zullen op een andere plaats in de Schriften één of andere tegenspraak ermee tegenkomen. En laat ons hier toevoegen dat in de Originele Tekst de werkwoorden onder “niet sterft” en “ongeblost” voorkomen in de vorm die een voorbijgaande handeling aanduiden, en niet een tijdloos feit. Daar dit niet altijd gemakkelijk is uit te drukken in een moderne taal, is deze belangrijke en behulpzame gids tot juiste uitleg ook voor de gemiddelde Christen verborgen geworden.

HET WOORD VAN HET KRUIS

Vandaag de dag wordt van ons gevraagd om het kruis te prediken en niet het koninkrijk, niet de zegeningen daarvan en evenmin de gerichten daarvan. Het kruis is een [aanstoot en een] struikelblok voor de Joden, en niet de vervulling van hun hoogste verwachtingen. Het doet al de voorrechten van hun volk teniet. Het is het grote symbool van hun afwijzing. Daarom was niet één van de twaalf in staat dit te prediken. Dat werd alleen aan Paulus toevertrouwd en hen die met hem verbonden waren. Verwar het kruis echter niet met Christus dood als offer. Zijn dood als de vervulling van het gehele Joodse ritueel werd ook door anderen gepredikt. Dat bracht een beschermende bedekking voor de zonde teweeg, zoals het bloed van de dieren dat voorafschaduwde. Het beschermde tegen de goddelijke verontwaardiging. Johannes de Doper zag in Jezus het Lam dat de zonde der wereld droeg. Johannes schreef over Hem als de tevredenstellende bescherming voor onze zonden en ook voor die van de gehele wereld. Zijn bloed reinigt van alle zonde. Maar het kruis betekent meer. Het wijst naar de *manier* waarop Hij stierf. De vloek was verbonden met een dood als deze. Het kruis is de vertoning van dat waartoe de mens in staat is in zijn eigen wijsheid en religiositeit. Op het kruis, waar Israël haar Messias vermoordde om Hem zo onder een goddelijke vloek te brengen, onthulde God — in Zijn wonderbaarlijke wijsheid — aan geheel het universum de peilloze diepten van ontaardheid van het schepsel en grootsheid van Zijn eigen zelf-opoffering en liefde. Dat wat een daad was van ongeremde haat in Zijn richting verkeert Hij tot een middel om aan allen genade te betonen. Op het kruis stort alle menselijke waardigheid in. Israël heeft al de aanspraken op haar privileges verloren. God zou hiermee het recht hebben om haar voor altijd weg te werpen. Want terwijl Hij haar naderde met de vervulling van de belofte

wees ze Hem af. Wanneer Hij, na een lange tijd van gericht, deze natie opnieuw zal accepteren, zal dit hen doen buigen en tot nederigheid brengen zoals niets anders dit zo grondig kan doen. En in de tussentijd gaf het kruis God de gelegenheid om de andere naties nabij te brengen. Uit het geheel der mensheid verzamelt het kruis vandaag een uitgeroepen groep, de ecclesia, het lichaam van Christus, die op volkomen andere grond staat dan de nieuwe (of weder-) geboorte tot binnengaan in het koninkrijk. Deze is een nieuwe schepping in Christus Jezus (2 Cor. 5:17; Gal. 6:15). In de geest is deze al gezeteld in deze hemelse gewesten, overeenkomend met de huishouding die volgt op het koninkrijk, wanneer God een volkomen nieuwe orde schept. In het koninkrijk zijn de privileges van het verbondsvolk nog steeds geldig. In de nieuwe schepping zijn deze alle afgeschaft, en ze zijn daarom nu al afgeschaft voor allen die in de geest in deze nieuwe orde leven. Het is dit kenmerk van het kruis dat de twaalf niet konden vatten. Dat werd alleen aan Paulus toevertrouwd.

Degenen in Israël die God en Zijn woord juist begrepen, wisten dat het Zijn plan was om de gehele mensheid te zegenen in het koninkrijk van de Messias. Maar niemand kon verder dan dit kijken. Het idee dat zegen voor de naties mogelijk was op grond van Israëls verwerping van de Messias en de daarop volgende verwerping van het koninkrijksvolk was iets dat niemand kon bevroeden. Paulus alleen leerde dit door de verheerlijkte Heer. Dit is het fundament van zijn boodschap van het kruis. En nu wordt Paulus blik nog verder verruimd. Hij mag aanschouwen wat niemand anders voor hem mocht zien. Niet alleen ziet hij de gehele aarde gezegend en gered, maar allen verzoend die God geschapen heeft—zelfs de soevereiniteiten en mogendheden van de hemelen (Col. 1:20). Zo groot is het krachtige vermogen van het kruis.

Het Doel is Alles in allen

Degenen die dat vandaag accepteren worden leden van dit lichaam, waardoor God aan de hemelse heerscharen de grootsheid van Zijn wijsheid bekend maakt (Efs. 3:10). Zij hebben niet alleen vergeving van zonde door het bloed van het Lam, maar Gods rechtvaardigheid leent zich aan hen. Allen die vandaag niet door het kruis worden bereikt, of dat afwijzen, moeten tot een gericht ingaan, waar zij ontvangen wat hun daden verdienen. Zij moeten de tweede dood ingaan. Zij worden niet verlevendigd noch ver-

zoend zolang als de dood nog niet is afgeschaft. Slechts onbeschrijfelijke, onverdiende genade maakt het mogelijk om daaraan te ontkomen. Maar het lot van de anderen is niet hopeloos. Het kruis geeft ons geen zwarter uitzicht dan wat mensen van God in de oude tijden hadden. Voor ons heeft het vergezichten van goddelijke heerlijkheid en liefde geopend, waarvan niemand der ouden ooit zoiets kon vermoeden. In het licht van het kruis kunnen we Gods hart zien, in hoe het al het door Hem geschapene omarmt. En we zien alles op de juiste plaats, zelfs Zijn gerichten. Zonder gerichten kan het schepsel de genade niet beseffen. Daarom is het eerste nodig, om de weg te bereiden voor dat laatste. Laten we Gods doel niet verwarren met de verschillende stappen die daartoe leiden. Op geleidelijke wijze heeft Hij dit onthuld, steeds grotere kringen trekkend, licht brengen in het ene na het andere, tot een stralende dag ontstaat. Wij hadden slechts een zwak glimpje in Eden van Iemand die de slang vertrad, wat sterker en sterker werd, totdat haar stralen het gehele universum verlichten en niets in duisternis blijft. En dit alles gebeurt in een wonderbaarlijke orde en opeenvolging, zonder gebrek of tegenspraak, geen problemen of raadsels achterlatend, zodat we God slechts dankbaar kunnen aanbidden voor zulk een onthulling. Waarlijk dit is Zijn naam waardig!

Het was niet op aarde dat Jezus het laatste woord sprak betreffende hemel en hel. Hiervoor, de hoogste onthulling, werd Paulus weggegrist tot in het paradijs. Laat ons de aarde en wat daartoe behoort achterlaten en laat ons God danken dat we mogen opzien naar onze Heer, verheven boven allen van het universum, en naar Hem Die ons een boodschap zond vanuit Zijn heerlijkheid, betreffende de voltooiing van Zijn wegen:

God Alles in allen

A.E.Knoch

*Vertaling van het Engelse Pamflet:
Heaven and Hell: What did Christ teach about them? — by A.E.Knoch
Ook verschenen in Unsearchable Riches*

Copyright van het Engelse origineel: © **Concordant Publishing Concern**
P.O. Box 449, Almont, MI 48003 810-798-3563

*A ©Smizdat publication:
Deze vertaling mag voor persoonlijk gebruik en/of zonder winstoogmerk
worden gereproduceerd ten behoeve van het evangelie Gods.
(all other rights reserved by copyright holder).*